Przesyłka opłacona ryczałtem

Nr. 3 (10) Vilnius, šeštadienis, 1929 m. sausio mėn. 19 d. II metai.

VILNIAUS RYTOJUS

Savaitinis politikos, visuomenės ir literatūros iliustruotas laikraštis.

Išeina šeštadieniais.

REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Šv. Jono g-vė Nr. 8—1. Redakcija priima nuo 10 iki 12 val. Administracija priima 9— 2 val. po pietų.

REDAKCIJA straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintas korespondencijas ir smulkesnius straipsnius naikina. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams—4 auks., pusei metų—2 aks. 3 mėn.—1 auksinas. Atskiro numerio kaina 10 skat. **Užsienyje metams 1 doleris.** Užsisakyti galima nemažiau kaip 3 mėnesiams.

Blaivybės reikalu.

Išgerti — tarp lietuvių madoje, nusigerti atsitinka daug kam, girtuokliavimas irgi neretas svečias lietuvių šeimynose.

Girtuokliavimą visi laikome kenksmingu dalyku, nusigėrime daug kas biaurimės, išgėrimą prie įvairių progų paprastai teisiname.

Šiandien jau visi šiek tiek apsišvietę žino, kad gėrimuose, kur nugirdo ar apsvaigina, yra nuodų, vadinamų alkoholiu; kad nuodai ir po truputį imami kenkia sveikatai, bet kadangi jau nuo amžių žmonių santykiai dėjosi prie degtinės ir kitų gėralų, kadangi gerdamas ir kitus girdydamas daug dalykų sklandžiau atlieki, kadangi truputį išgėrus linksmiau ir gyviau, o pats gėrimas duoda pigios medžiagos kalbai prie stalo, — tai nuo gėrimo po truputį ir prie progos daug kas lietuvių nėra linkęs šiandien atsisakyti.

Su tuo ūpu tenka matytis, bet jo sveiku ir pateisintu laikyti negalima. Tas ūpas—tai alkoholio viešpatavimo pagrindai, tai rengimas progos nusigėrimui ir tinkamos dirvos girtuokliavimui.

Alkoholis kasmet reikalauja iš mūsų didelių aukų, jis mums daug išneša sveikatos, garbės, turto, ramybės bei gerovės; jis laiko tautą tamsybėje ir skurde, o mes jam padedame viešpatauti ir patys netgi aukų nešame.

Mes, Vilniaus krašto lietuviai, turime sunkias gyvenimo sąlygas: žemė — dažnai smėlys, ir tos nedaug, pramonės nėra, prekybą ir amatus svetimi suėmę jau iš seno laiko; nepriklausomybės jau antras šimtmetis neturime; mūsų diduomenė ir šviesuomenė, kurios rankose buvo pinigas ir galybė, dar ankščiau svetimiems nuėjo tarnauti.

Tokiomis sąlygomis gyvenant, mums nevalia savo skatikas, sveikata ir jėgos alkoholiui dėti — mes jų neturime gana nuo skurdo gintis.

Kad gi mūsų vargai ir pavojai tautos rytojui pravertų mums akis ir parodytų alkoholyje nuožmųjį mūsų priešą ir sukeltų mumyse gyvą susidomėjimą blaivija tautos ateitimi!

Tautos blaivumu yra reikalo visiems mums susidomėti.

Gaisro bėga gesyti ne tik tas, kieno troba dega, bet ir kaimynai, nes teisingai mano, kad taip geriausiai ir savo turtą gina. Marui pasirodžius viename krašto kampelyje, visa valstybė sukrunta prieš jį, o kartais net ir kitos valstybės siunčia pinigų, gydytojų, gailestingųjų seselių, atskiria susirgusius nuo sveikųjų, nes su maru, kaip su gaisru, neužslopinsi pradžioje, visą kraštą nuterios.

Mes, matydami kaip kitam kas bloga darosi, mėgstame dažnai sakyt—kas man rūpi? tesižinai!—o paskui tik dabok ta pati nelaimė ir mus ėda.

Juoktis mums noris ir kvailai atrodo, kai klausomės anekdotiško pasikalbėjimo dviejų žydelių ant skęstančio laivo:

— Jankel, ko tu taip rėki?

— Laivas skęstą — Nu, ar tai tavo laivas? — Bet kiek kartų panašiai mes patys save ir kitus raminame? Kviečiant į kovą su alkoholiu panašiai pasikalbant labai dažnai tenka pagirsti. „Aš negeriu, kiti, jei nori, tegeria!" atsakoma ramia sąžine.

1860 metais Kauno gubernijoje 83,3 nuoš. lietuvių katalikų negerė, o negėrė todel, kad, prabilus vyskupui Valančiauskui, eilė knygų ir inteligentų visur atsiliepė pritarimu ir palaikymu. O visa tai pasidarė labai trumpu, pusantrų metų, laiku. Kaip galingas pasirodė sutartinas šviesesniųjų žygis!

O priešininkų tam žygiui nestigo ir tada. Priešinosi rusų vyriausybė, priešinosi žydas smuklininkas, priešinosi dalis dvarininkų, smuklių savininkų, priešinosi šiaip jau degtinės mėgėjai. Tiesa, tada lietuvių daug tvirčiau tikėta!

Bet ir dabar abejoti netenka, kad daug ką padarytumėm, jei suburtomis jėgomis pamėgintumėm. Vasario 2 dieną skaitosi blaivybės šventė. Tą dieną ir visą savaitę visi blaivininkai uoliai sukrunta dirbti. Sukruskime ir mes Vilniaus krašto blaivininkai, kurie blaivumą vertiname ir daugiau ar mažiau gyvenime laikomės. Atkreipkime tuo laiku daugiau domės į mūsų augančią kartą ir paveikime žodžiu, raštu ir darbu, kad joje susidarytų kitoks ūpas ir kitokie gyvenimo įpročiai.

Kaip gera būtų, kad tuo laiku nebūtų Vilniaus krašte mokyklos, kur nebūtų pakalbėta apie alkoholio kenksmingumą; nebūtų laikraščio, kuris neįsidėtų daugiau straipsnių iš blaivybės, ir nebūtų šeimynos, kurioje nebūtų paskaityta šis tas apie blaivybę. Valstybės ir tautos daro blaivybės savaites, pamėginkime ir mes savo jėgų šiais metais.

Pamokslas, pamoka, straipsnys, knyga, paskaita, vaidinimas, pasikalbėjimas, pavyzdys — tegu neša tą savaitę sustiprintą blaivybės srovę.

Tautiečiai, sukruskime! Reikalas svarbus, metas pakrūtėti.

Kun. K. Čibiras.

Lietuvos vyriausybės raštas Latvijai ir Estijai

Lietuvos vyriausybė sausio 4 d. per Latvijos ir Estijos atstovus Kaune įteikė toms valstybėms raštą. Tas pat buvo įduota per Lietuvos atstovus Rygoj ir Taline. To rašto turinys toks: „Socialistinių Sovietų Respublikų vyriausybė pranešė Lietuvos vyriausybei protokolo projektą ir lydimojo laiško nuorašą, kuriuos ji tik ką persiuntė lenkų vyriausybei ir kurie liečia Kelogo pakto neatidėliojamą įgyvendinimą. Lietuvos vyriausybė išstudijavusi tuos dokumentus su visu dėmesiu, kurio jie verti, tuo atveju, jei pakto įgyvendinimas įvyktų tarp minėtų dviejų kraštų, pagal Sovietų pasiūlytą protokolo projektą, prisidėti prie to pakto einant 4 str., belaukiant bendro įsigaliojimo. Šis nusistatymas buvo praneštas Socialistinių Sovietų Respublikų vyriausybei. Vaduodamasi noru galimumo ribose prisidėti prie taikos palaikymo Lietuvos vyriausybė džiaugtųsi, jei Baltijos valstybės, su kuriomis ji visada ieškojo glaudaus bendrndarbiavimo, prisidėtų prie to pakto, kai Sovietų pasiūlytas protokolas bus Lenkijos priimtas".

Pietų Slavijos diktatūra prieš Chorvatus.

Kaip jau pereitame numeryje minėme šio mėn. 6 d. Pietų Slavijos karalius Aleksandras išleido parėdymą, kuriuo paleido Seimą, panaikino konstituciją, paskyrė iš generolų vyriausybę, įvedė diktatūrą. Susyk buvo paleista žinių, kad diktatūra yra patenkinta visa šalis, t. y. serbai, chorvatai ir slovencai. Bet tai buvo tik valdžios žinios, o tuo tarpu tikrumoje diktatūra yra nukreipta prieš Chorvatų tautą, kuri būdama serbų valdžioje reikalauja laisvės. Apie tai pasisakė chorvatų vadas dr. Maček, kuris pareiškė vienam vengrų laikraštininkui, kad kvailybė yra tvirtinti, jog chorvatų tauta esanti patenkinta konstitucijos panaikinimu, chorvatai perspėja visą pasaulį, kad diktatūros nepripažįsta; jie žino, kad dar nekartą reikėsią pergyventi sunkios dienos, bet kovos už laisvę neišsižadėsią; žinios apie tariamąjį chorvatų prielankumą diktatūrai, esančios melagingos.

Toliau dr. Maček papasakojo, kad dabar chorvatams neduodama užsienių pasų, visame krašte įvesta karo stovis, cenzūruojama visi privatūs laiškai, konfiskuojama ir net paskutiniu laiku uždaroma chorvatų laikraščiai, o visuomenės veikėjai sodinami kalėjiman.

Iš to pareiškimo matosi, kad Pietų Slavijos diktatūra yra nukreipta. Serbų gaivalo stiprinimui, kitų gi tautų—slopinimui. Iš to, žinoma, valstybė nieko gera nesusilauks.

Sodžių ir miestų darbo vienyjimas.

Sausio 13 d. Vilniuje įvyko sodžių ir miestų darbo vienyjimo partijos suvažiavimas. Atstovai susirinko lenkų teatre. Pirmininkavo buvusis Vilniaus delegatas dabar senatorius Romanas. Susirinkime dalyvavo Vilniaus, Naugardėlio ir kitų vaivadijų atstovai, Vilniaus aukštesnieji valdininkai su vaivada p. Račkevičium priešaky. Kalbėjo seimo atstovas Kościałkovskis, prof. Makovskis, senatorius Romanas ir kiti stambūs lenkų veikėjai. Įdomu, kad iš tų kalbų Varšuvos radiostotis pakartojo pirma visa ko pareiškštą suvažiavimo reikšmingą nuomonę, būtent: lenkai, jausdamiesi to krašto šeimininkais, norėtų, kad ir kitos to krašto tautos savo reikaluose galėtų šeimininkauti. Nejaugi būtų keičiamas ligšiolinis nusistatymas? Galima būtų lengviau atsidūsti, jeigu gražūs sumanymai nepasiliktų vien žodžiais.

Tunelis iš Europos Anglijon.

— Jau kiek seniau buvo sumanyta kasti iš Europos į Angliją tunelį po Lamanšo kanalu. Paskutiniu metu gaunama žinių, kad to tunelio kasimo šalininkų pačioje Anglijoje didėja; prieš tai anglai buvo kitokios nuomonės.

Politinė apžvalga.

Lenkijos atstovo pavaduotojas p. Zielezinskis. š. m. sausio 10 d. įteikė Maskvoje komisaro pavaduotojui p. Litvinovui lenkų atsakymą rusų pasiūlyman taikytis gyvenime prie Kellogo pakto ir priimti patiektą protokolą nelaukiant, kol bus kitų valstybių priimtas Kellogo paktas. Lenkai pirmuose žodžiuose pareiškė savo nusistebėjimą, kad Sovietų Vyriausybė daro lenkams priekaištų del nepuolimo ir nusiginklavimo sutarčių. Pareiškė lenkai, kad rusų projektas esąs Varšuvoje svarstomas ir lenkų vyriausybė esanti pasiruošusi jį priimti, tik čia pridūrė eilę kliūčių ir sunkenybių, kurios dabar lenkams dar neleidžia priimti rusų pasiūlymo. Kol Kellogo paktas kitų valstybių nepriimtas, lenkai nenorį skubinti. Be to rusai savo projektą pasiūlę Lietuvai, su kuria nesirūbežiuoja, o ne pasiūlę Suomijai. Estijai, Latvijai ir Rumunijai. Lenkai norėtų, kad taikos klausimas bendrai su visomis tomis valstybėmis būtų svarstomas.

*

Rusai jau sausio 11 dieną įteikė lenkų atstovybei Maskvoje atsakymą. Ilgokas notos pradžioje pareiškiama pasitenkinimo, kad lenkai bendrai nepasipriešino priimti rusų sumanymą. Podraug visgi rusai pareiškė pasigailėjimo del lenkų atidėliojimo ir nesutikimo tuojau pasirašyti po protokolu. Į visas lenkų notos sunkenybes sugla.stai atsako. Čia tik suminėsime, kas kalbama toje notoje apie Lietuvą būtent: „Lenkų vyriausybė savo sausio 10 d. notoje pareiškė nusistebėjimo, kad Tarybų Vyriausybė kreipėsi į Lietuvą su pasiūlymu dalyvauti protokole. Nors Lietuva sulig Rygos traktato betarpiškai nesirubežiuoja su Sovietų Rusija. Sovietų Vyriausybė daug labiau gali nusistebėti, kad lenkų vyriausybė reikalauja pakviesti dalyvauti pakte Estiją ir Suomiją, kurios teritoriaiai nepalyginamai toliau yra nuo Lenkijos sienos. Be to tarp Rusijos ir Estijos su Suomija nėra jokio ginčo, del kurio reiktų bijotis taikos neišlaikymo šių valstybių santykiuose. To negalima pasakyti apie santykius, kurie yra tarp Lenkijos ir Lietuvos. Dar palyginamai nesenai lietuvių-lenkų santykiai kėlė rimtos baimės del Europos taikos palaikymo ir pati Lenkija rūpinosi Tautų Lygoje rasti galą karo stoviui, kurs tarp jos ir Lietuvos yra buvęs. Tarybų vyriausybė tikėjosi, kad jau del to Lenkija su džiaugsmu sutiksianti „tokį Lietuvos respublikos pakvietimą dalyvauti taikos protokole".

*

Toliau Maskva pareiškė, jog nieko neturėtų prieš tai, kad ir kitos valstybės net Rumunija dalyvautų taikos protokole. Visas lenkų notos susikenybes lengvai išgliaudę, rusai pasisako lauksią labai greito atsakymo, kaip Lenkijos respublikos vyriausybė mananti galutinai laikytis del taikos protokolo.

*

Vokiečių deryboms vesti su lenkais komisijos pirmininkas Hermes viešėjo Varšuvoje ir tarėsi su p. Tvardovskiu del pirklybos sutarčių. Šį kartą vokiečiams rūpi mūsų miškai vežti Vokietijon ir norėtų pratęsti senąją sutartį. Sutinka padaryti kaikurių nuolaidų, bet reikalauja, kad nusileistų ir lenkai. Vokiečių ir lietuvių padarytoje pirklybos sutarty lenkai nori matyti trijų valstybių bendradarbiavimą, būtent: Vokietijos, Lietuvos ir Rusijos. Anot prencūzų laikraščio Lietuva dabar daranti sutartį su Rusija. Vokiečių parlamento pirmininko Loebe's viešėjimas Rygoje ir Taline ir nuširdūs jo pasikalbėjimai su latvių ir estų visuomenės veikėjais kėlė nerimasčio Lenkijoje. Latviai jo kelionei per Latviją davė gražų vagoną, caro Mikalojaus II palikimą. Tame vagone Mikalojus 1917 metais Pskove atsisakęs caravti. Sulig Paryžiaus 1928 m. gruodžio 22 d. sutarties Vokietija paskyrė atlyginimų komisijon d-rą Šachtą ir d-rą Voeglerį. Naujas vokiečių ambasadorius Maskvoje Dirksenas pareiškė, kad laikysis Rapallo sutarties ir kitų traktatų.

*

Pietųslavijoje del chorvatų ir serbų nesusipratimų karalius Aleksandras pasiryžo pakeisti konstituciją ir valdyti valstybę be parlamento. Karalius paskyrė generolą Živkočių diktatorium. Karalius, jos pareiškimu, norįs, kad nauja jo sudaryta vyriausybė būtų teisinga visiems piliečiams ir visoms valstybės dalims. Nauja vyriausybė yra pasiryžusi dabar taisyti tai, ką 10 metų buvusios vyriausybės gadinusios. Tuo būdu serbai nori valdyti prijungtą po karo nuo Austrijos chorvatų kraštą.

*

Prancūzų profesorius Barthelemy Paryžiuje sausio 12 d. Karnedžio institute laikė paskaitą apie tautines mažumas ir Tautų Lygą. Prof. Bartheleny kaltino tautines mažumas, teisino gi valstybes. Briandas pasakęs, kad Tautų Lyga turinti šventą pareigą ginti tautines mažumas, jisai labiau patarė ginti taiką nuo tautinių mažumų. Žinoma, jis buvo priešingas tautinių mažumų komisijos sudarymui prie Tautų Lygos. Tos paskaitos klausėsi daug Paryžiaus lenkų kolonijos atstovų. Gerą sau mokytoją surado.

Lenkės pedagogės balsas mokyklų klausimu.

„Kurjer Warszawski" (Nr. 357) idėjo tokį plačiai žinomos pedagogės p. Izos Moszczeńskos straipsnį apie lenkų mokyklas:

— Nelaisvės metu labiausiai ir plačiausiai atjaustas kentėjimas Lenkijoje buvo mokyklų priklausomybė nuo tautai priešingos vyriausybės.

Nuskriausti ir į paskutinę vietą nustumti su pavydu žiūrėjome į Vakarų laimingas tautas, sekėme stropiai kiekvieną naują reformų kryptį ir svajojome, kad ateityj, sulaukę laisvės, kuogreičiausia peršoktume bedugnę, kuri mus skiria nuo tobulybės aukštumų, kuriomis iš vargo ir nelaimės apačių stebėjomės.

Kaip tik mokyklos perėjo iš svetimų rankų į mūsiškes, kilo platūs sumanymai atstatyti sulig naujausių pavyzdžių, nors jie buvo tolimi nuo šiandieninio gyvenimo, ir žinojome, kad reikia taikinti su gyvenimo sąlygomis.

Mokytojų susivažiavimuose kalbėta apie tai, kas turi būti, ir reikalauta, kad būtų vykdoma tai, ką tik vakar numatė įvesti pas save demokratiškiausios ir šviesiausios pasaulyje respublikos.

Tuotarp pirmieji lenkų mokyklų organizatoriai, nekeldami savo akių į taip aukštų idealų žvaigždes, turėjo kovoti su daugybe neatidėtinų ir sunkių uždavinių, kad abejota ar bus pasiekta.

Be Galicijos, kur karo metu mokyklos buvo suirusios, visoje šalyje pirmoje vietoje stigo lenkų mokytojų. Buvusi Karalija maža jų turėjo sau, rytų ir vakarų kraštai jų suvis neturėjo. Visur, išskyrus tik prūsų užuogrobą, nebuvo mokyklų butų ir pinigų butams statyti. Be darbo ir lėšų čia reikėjo laiko.

Nors po 10 metų mokyklų skaičiumi, jų mokslo stoviu ir mokytojų kvalifikacijomis nesusilyginome su Vakarų švesesniais kraštais, niekas neturi teisės tuo stebėtis; bešališkas tėmytojas turi pripažinti, kad Lenkija šioje srity daug pažengė pirmyn.

Tačiau toji pažanga liečia daugiau mokyklų skaičių, ne jų kokybę. Padaugėjo universitetų, gimnazijų, pradžios ir amatų mokyklų, padidėjo mokytojų skaičius ir sumažėjo skaičius vaikų, kurie nesilanko į mokyklas. Beraštiškumas mažėja.

Plačiosios minios mažai skaito ir inteligentija mažai užsiima mokslu. Visi universitetai skundžiasi del mažo maturistų pasiruošimo ir visos gimnazijos per kvotimus parodė labai menkas pradžios mokyklų mokinių žinias. Mokyklose kraunamas perdaug darbo mokiniams ir jie visa negali išmokti. Tai sunkinami egzamenai, tai mažinama mokslo valandos—nėra pastovumo.

Per 10 metų nebuvo nei vienų metų be mokslo programų keitimo. Kartais tai daroma vasaros atostogų metu ir apie jas nežino mokiniai, mokytojai ir net mokyklų vedėjai... Vienas plunksnos patraukimas suardo mokyklos darbo planą ir dažnai mokytojus palieka be darbo. Vadovėliai kasmet keičiasi. Delto knygos taip brangios ir jų stinga. Kol vadovėlį autorius išleis, jau jis reikia vėl keisti.

Toks netikrumas kabo ne tik ant mokyklų, bet ir ant mokytojų likimo. Per dešimtį metų steigta, uždarinėta ir keista mokymo įstaigos sulig to, kaip keitėsi ministeriai. Vienas steigė pedagogijos institutą, kitas jį panaikino. Steigta labai uoliai rengiamieji kursai ir uždarinėta, kaip tik jie susitvarkydavo. Mokytojų seminarijų skaičius jau buvo pakankamas, bet tuoj pradėta mažinti ir jų vieton steigti aukštesnio laipsnio mokyklos, kaip tai yra Vokietijoje.—pedagogijos akademijos. Tuo tarp vokiečiai jau senai turėjo prie 11 universitetų pedagoginių mokslų katedras ir savo akademijoms paruošė profesorių, pas mus tos katedros prie universitetų neužimtos, nes nėra jėgų.

Vidurinėse mokyklose vis kabo klausimas, kada bus panaikintos žemesnės klasės, kurias pavaduotų 7 skyrių pradžios mokykla, kaip tai nutarta mokytojų susivažiavimuose". Apie šią reformą plačias atutorės pastabas praleidžiame.

„Šale įstatymų, programų, metodžių, mokyklų tipu ir suderenimo nepastovumo yra dar nelaimė—tai mokytojų atamainos. Ministerių pasikeitimai nedaro taip didelio mišinio, kaip kuratorių, vizitatorių, inspektorių, mokyklų direktorių ir mokytojų kilnojimai. Ši diena neatsako už rytojaus dieną ir niekas savo atsakomybėn nieko negali spręsti. Mokyklų darbe, labiau, kaip kur kitur, spartus keitimas negeistinas, jeigu nėra galimybės nuoseklai ir laipsniais to padaryti... Reformatoriams reiktų atminti: „Nenaikinti to, kas yra, jeigu tik laukiama to, kas gali būti".

Keletas šių Varšuvos pedagogės pastabų apie lenkų mokyklų padėtį Lenkijoje daug šviesos meta ir į mūsų mokyklas. Lengviau suprantame, kodel taip sunki lietuvių mokyklų buitis Vilniaus krašte ir kodel, pavyzdžiui, prie kuratoriaus Rynewicz'iaus pradėtieji lietuviams mokytojams kursai, jam ir Vilniaus išvažiavus, nutruko.

St. Vilnėnas.

Skaityk „Vilniaus R tojų" ir kitus ragink!

PERSIKAI*).

Po dvidešimts penkerių metų nesimatymo pirmą kartą susitikau su savo mokyklos senu draugu Vitu Žaliu per vieną susivažiavimą, į kurį suvykome visi, išėjusieji kadaise drauge gimnaziją viename provincijos miestelyje, kur drauge su juo sėdėjau viename suole ir kaliau mokslus, reikalingos brandos liudijimui gauti. Šios rūšies susivažiavimai bemaž visi panašūs vienas į kitą: pasiveikinimai, rankų spaudimai, netikėti po tiekos nesimatymo metų susitikimai. Tiek metų nesikalbėję draugai vėl ima vienas kitą „tu" vadinti, stebėdamies, kaip jų veidai atsimainę per tiek metų, kaip laimė ne visiems vienodai buvusi maloni.

Paskiau bankietas, per kurį susivažiavimo pirmininkas pasako iškilmingą prakalbą, po to eina toastai, gimnazijos laikų atsiminimai. Liūdnieji ir kartūs atsiminimai su laiku kaip dūmai išnyko, o pasiliko tik tie, kai kiekvienas mūsų švental tikėjosi ir vylėsi susikurti sau puikiausią ateitį.

Nemaža nustebau pamatęs Vitą Žalį visai kitokį, nekaip jį atsiminiau iš mokyklos. Tuomet jis buvo smulkus, tiesas, padoriai apsirėdęs, tvarkingas, tylus, žodžiu, su visomis dorybėmis, reikalingomis jaunam viršetatiniam valdininkėliui administracijoje, į kurią įspraudė jo tėvai. Tuo tarpu pamačiau linksmą žmogų, stambų ir augaluotą, apdegusiu sprandu ir veidais, gyvų akių, balsiai kalbantį, linksmai besijuokiantį, trumpai tariant, tokį žmogų, kuris nepratęs sverti savo žodžių. Savo trumpai nukirptais plaukais, angliškos medžiagos drabužiais, plačia pražilusia barzda, visa savo išvaizda rodė vyrą, kuriam neblogai gyvenime sekasi, kuris žino ko ieškąs, nuo kurio nejutai jokio valdininko kvapo.

— Žiūrėk tu man, kaip tu atsimainei! Ar jau nebetarnauji administracijoje?

— Nebetarnauju, atsakė man, esu karštas žemdirbys. Per pusę mylios nuo čia turiu dvarelį, kur sėju kviečius ir auginu vynuoges. Kai aplankysi mane, pavaišinsiu savo laukų vynu.

— Iš tikrųjų? Tu, valdininkų sūnus ir anūkas, kurį visi statydavo pavyzdingo valdininko paveikslu, kuriam pranašavo puikiausią ateitį, tu išmainei švarką ant sermėgos?

— Taigi, kad taip.

— Kokiu būdu tai įvyko?

— Mano mielas, dideli įvykiai dažnai įvyksta iš mažiausių ir juokingiausių priežasčių, atsakė man nusikvatodamas. Turėjau pasitraukti iš tarnybos del dviejų persikų.

— Dėl dviejų persikų?

— Nei mažiau, nei daugiau. Po pabaigtos kavos, jei palydėsi mane lygi mano dvarelio, viską tau papasakosiu.

Po kavos išėjome iš bankieto salės ir užsirūkę cigarą nužygiavome išilgai upės. Buvo saulėtas povakaris besibaigiančio rugsėjo mėnesio. Mano draugas Vitas kelyje taip man ėmė pasakoti.

— Tu atsimeni, kad mano tėvas, senas valdininkas, jau nuo mažens paskyrė mane taip pat valdininku; jis tik valdininkus skaitė esant padorius ir liamingus žmones. Taigi vos tik spėjau baigti gimnaziją ir išlaikyti brandos kvo timus tėvai tuojau pasiskubino mane įspraudti tarnybon administracijoje viršetatiniu valdininkėliu, kurioje buvo tarnavęs ir mano tėvas. Nejutau savyje ypatingo pašaukimo prie valdininkystės, bet iš paklusnumo įėjau į numindžiotą valdininkų vieškelį, kuriuo per visą gyvenimą pamažėli, bet tvirtu žingsniu, keliavo mano tėvas ir diedukas. Buvau vaikis darbštus, drausmingas, pripratintas jau nuo pat mažens gerbti aukštesniuosius valdininkus, vyriausybės atstovus; patikau mano vyresnybėms ir veikiai perlipau jaunesniųjų valdininkų laipsnius. Kai man suėjo dvidešimts penkeri metai, mano šefas, mane pamėgęs, padarė mane savo padėjėju, ir mano draugai ėmė pavydėti mano laimei. Jau ėmė kalbėti apie mane, kaip apie būsimą aukštą valdininką, ir pranašavo puikiausią ateitį. Tada aš ir vedžiau. Vedžiau labai gražią mergaitę, padorią ir mane mylinčią, bet be kraičio. Tas dalykas nepatiko vaidininkams, mano tarnybos draugams ir vyresniesiems. Šios rūšies žmonės žiūri į viską iš pelningumo kerčios. Jų išmanymu vedybos turi duoti didelį pelną. Vedybų taisyklė esanti to-

*) Taip vadinasi šiltųjų kraštų vaisiai, panašūs į slyvas, tik daug už jas didesni ir gardėsni.

Šv. Tėvo laiškas Lietuvos Arkivyskupui Metropolitui.

Jo Kilnybei Juozapui Skvireckui, Kauno Arkivyskupui.

Vatikanas, 1928 m. gruodžio 15 d.

Ekscelencija,

Šventas Tėvas buvo labai patenkintas sužinojęs, kad lietuvių jaunuomenės Sąjunga turės savo dvimetinę konferenciją paskutinėmis šių metų dienomis.

Vyriausias Ganytojas yra tėviškai laimingas sveikindamas Jūsų Kilnybę už parinktąją prakalboms pagrindinę temą: *„Religinis ir dorovinis jaunuomenės auklėjimas“*; jam buvo taip pat malonu sužinoti, kad patys Lietuvos Vyskupai dėstys šį svarbųjį dalyką.

Ir ištikrųjų stropus krikščioniškasai auklėjimas yra būtiniausias reikalas, ypač tų jaunuolių, kurie veikia „Kataliķiškosios Akcijos“ srityje ir kurie paties Šventojo Tėvo pašaukti bendradarbiauti; su bažnytine ierarchija, ir jos klauso platindami mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus karalystę. Jaunuomenės organizacijos privalo ypač vyriausiojo tikslo siekti — ruošti savo narius šitai labai kilniai ir dieviškai pasiuntinybei. Jaunuoliai katalikai turi didžiai branginti šitą didelę dieviškojo gerumo malonę. Jie turi ruoštis prie jos labai rimtu pamaldumu; vis pilnesniu ir vis gilesniu dieviškųjų dalykų pažinimu ir vis tyresniu gyvenimu, įsigydami tauraus sūnų atsidavimo šventajai Bažnyčiai ir jos Garbingam Vadui.

Besiremiant šiuo pagrindu bus galima statyti visą šitą auklėjimą, o net ir šeimyninį, protinį, profesinį, pilietinį ir visuomeninį; šitaip auklėjamas jaunuolis katalikas bus visų pirma gerbtinas savo šeimos narys, sąžiningai ir rūpestingai atlikinės visas savo pareigas, visvien kurią profesiją jis pasirinktų. Šituo būdu jis pataps tikras katalikas ir tuo pat pilnutinis pilietis, klusnus teisėtoms Vyresnybėms, gerbiąs įstatymus, uolus Bažnyčios sūnus ir didžiai besirūpinąs tikra savo krašto gerove.

Jei vyriausias jaunuomenės organizacijų uždavinys yra formacijos darbas, tai dar nereiškia, kad šitos jaunatvės amžius itin turtingas entuziazmu ir karštumu visam kas gera, neturėtų pasišvęsti apaštalavimo darbams. Kas, ištikrųjų, neįvertintų visa antgamtinio grožio ir visuomenei naudingumo prasme, apaštalavimo darbo, kurį jaunuomenė gali nuveikti?

Jo Šventenybė prakalboje į visus katalikų jaunuomenės atstovus 1925 m. rugsėjo mėn., kai jie atsilankė į Vatikaną, yra pasakęs: „Jūsų apaštalavimas turi būti maldos apaštalavimas. Nes toje srityje, kurioje jūs darbuojotės, jei ką galima padaryti, tai tik per maldą. Dieviškasai Mokytojas yra pasakęs: *Be manęs nieko negalite padaryti* ir kaip pamaldus aiškintojas priduria, reikia čia pastebėti, kad jis nėra pasakęs — jūs galite maža ką padaryti, bet jis pasakė: nieko—nihil—nič nieko be manęs. Ne, be malonės neįmanoma, kad jaunuomenė išlaikytų krikščioniškąsias dorybes ir ypač gražiausių jųjų tarpe, gyvenimo tyrumą. Su maldos apaštalavimu turi jungtis žodžio, propagandos apaštalavimas. Jūsų skleidžiamas žodis yra taip meilus jūsų lūpose, taip įtikrinąs, kad jam atsispirti nebegalima, kuomet jis lydimas jūsų žavinčios prigimties, jūsų širdies atsidavimo, įstabaus proto lakumo. Be to apaštalavimas turi pasireikšti faktais ir darbais. Šitą meilės apaštalavimą gali atlikti atskiri asmens, šeima, visuomenė. Reikia ji panaudoti padedant vargo žmonėms, sužadinus turtingesniųjų duosnumą. Jūs tai gerai suprantate ir Mes gerai žinome, kad jūs esate labai pasiryžę padėti savo broliams jūsų gausingais dorovinės ir medžiaginės, kultūrinės, dvasinės, katechetinės meilės darbais ir kad prie šitų meilės darbų ruošiatės lavindami savo protą, auklėdami savo širdį ir net mokotės šito meno technikos. Štai kaip plati ir derlinga dirva (kuri negali būti nederlinga), kuri prasiveria Kataliķiškajai Akcijai. Ir pagaliau galingas Jūsų gyvenimo apaštalavimas, kurs nevengia viešumos, bet ir nesididžiuoja; kurs yra drąsus ir nebaikštus akivaizdoje tų, kurie liudija apie jūsų tikrąjį ir nuoširdų krikščioniškąjį ir katalikiškąjį gyvenimą. Ar gali būti sekmingesnis apaštalavimas kaip tas, apie kurį didis Vyskupas ir Kentėtojas šventas Kiprijonas kalbėjo savo gadynės persekiotojams, sakydamas pagonims: Maža jums sakome, tekalba jums mūsų gyvenimas. Štai iškalbingiausias mūsų tikėjimo liudijimas“.

Juo daugiau šios organizacijos susirūpina religiniu ir doroviniu jaunuomenės auklėjimu tais apaštalavimo būdais, kurie yra jiems tinkami, juo labiau jos turi atidžiai sekti sau taikomus bendrus Katalikiškos Akcijos nurodymus politikos dalykuose. Besidomėdamos bendrąja politika, tai yra viešąja gerove, katalikiškos organizacijos kada tokios ir jų atstovybės turi stovėti šalia ir virš politinių partijų varžytinių. Šitokios varžytinės būtinai sukeltų ginčus. Ginčai iššauktų suskilimų tarp narių, kuriuos šitos organizacijos kaip tik sukvietė broliškai sugyventi siekiant bendrojo tikslo: socialinio apaštalavimo, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus karalystei platinti, vis tiek kokios būtų kiekvieno asmeniškos simpatijos tai ar kitai politinei srovei, kuri neįžeidžia katalikų mokslo ir neprieštarauja dorovės įstatymams.

Pagaliau. besisteigiant pažinti katalikų tikybą ir katalikišką dorovę, kurios yra krikščioniškojo gyvenimo pagrindas, ir praktikuojant dorybes, kurių tas gyvenimas reikalauja,—jaunuomenė galės ateityje sekmingai dalyvauti geroj ir didžioj politikoj, suprantant ją plačiausia to žodžio prasme, kurie (politika) pasistatant žemiau už ją atskirų asmenų, reiškia viešosios gerovės palaikymu, reikalus ir patikrinant tuo būdu viešąją gerovės pažangą. Tuo būdu katalikų jaunuomenė galės sekmingai darbuotis pa-

Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto Prezidijumas.

Pirmininkas K. STAŠYS.

Vicepirmininkas A. JUKNEVIČIUS.

Iždininkas V. BUDREVIČIUS.

Sekretorius R. MACKEVIČIUS.

---

kia: jei vyro turto ištenka pusryčiams, tai žmonos kraičio turi ištekti pietums. Mano gi žmona ir aš, abudu, turėjome turto tiek, kad vos mums užtekdavo skurdžiai vakarienei pasigaminti. Akisna man ėmė prikaišioti, kad padaręs didelę kvailybę. Ne vienas miestietis iš mano sferos peikė mane, kad aš pamišęs, ir kad tyčia užkirtęs sau kelią į puikią ateitį. Bet kadangi mano žmona buvo padoriai išauklėta ir smagi moteriškė, ir kadangi, nors ir be ištaigų gyvendami, mokėdavome suvesti galus su galais, tai mano „klaida“ greitai man buvo dovanota, ir vietos visuomenė kviesdavo mus svečiuosna.

Mano šefas *) buvo turtingas, mėgo iš savęs daryti parodą. Smagu jam buvo rodytis turint įtakos žmonėse. Jis dažnai surengdavo vaišes, iškeldavo gardžius pietus ir kartkartėmis darydavo šokių vakarėlius, į kuriuos sukviesdavo valdininkų šeimynas ir miesto didenybes. Gale metų mano žmona susirgo ir negalėjo išeiti iš namų. Man tekdavo vienam dalyvauti šefo vaišėse, nes jisai nemėgdavo tokių, kurie kviečiami neateidavo, ir pas jį žemesnieji valdininkai turėjo įsakyti linksmintis.

Kaip tik apie tą laiką buvo didelis pokylis pas šefą, ir aš noroms nenoroms turėjau apsirengti juodu švarku Man besirengiant ir besidedant kravatą žmona sako:

— Pokylis, girdėjau, žadąs būti labai šaunus. Tik gerai prisižiūrėk, kas ten bus viską turėsi man paskui papasakoti: kokios buvo ponios, kokie buvo jų drabužiai, ką davė valgyti. Sako, būsianti gardi vakarienė. Girdėjau, kad vaisių krautuvėj esanti užsakyta pristatyti pokylin gardžiausių persikų, trys frankai viena štuka. Tai bent persikai! Jei tu esi man geras vyras, tai būtinai nors vieną persiką man atnešk.

Veltui įrodinėjau savo žmonai, kad nepatinka ir net negalima per pokylį vogti nuo stalo vaisiai. O kad ir pavogtum, tai kokiu būdu paslėpsi juos juodo švarko kišenėje. Juk susyk būsi pastebėtas. Bet ji būtinai užsispyrė, kad tų persikų jai parneščiau.

— Nieko lengvesnio, sako ji man, kaip tie persikai paglemžti. Per vakarienę, kai svečiai gerai bus įkaušę, arba kai tarp jų pasidarys bruzdesys, galėsi paimti vieną persiką, kaip ir sau pačiam, o paskui kur nors įkišti. Tu stebiesi mano vaikiškumu? Prisipažįstu, kad mano užgaida yra vaikiška. Bet kai išgirdau kalbant apie tuos persikus, man taip jų įsinorėjo, kad aš būtinai turiu jų paragauti. Pasižadėk man nors vieną štuką parnešti. Prisiek, kad tai padarysi!

Argi galima buvo atsakyti žmonai, kurią myli? Todel neaiškiai pasižadėjau, sakydamas: „Pažiūrėsim“, ir pasiskubinau išeiti iš namų. Bet kai tik priėjau prie durų, ji pažvelgė į mane didelėmis mėlynomis akimis, pageidimu žibančiomis ir dar kartą priminė:

— Neužmiršk, ką pažadėjai.

Pokylis buvo puikus: ivisur pilna gėlių, ponių tualėtos naujos, gražus orkiestras. Policijos prefektas, teismo pirmininkas, garnizono aficeriai, žodžiu, visa visuomenės grietienė buvo ten susirinkusi. Mano šefas nieko nepagailėjo, kad pokylis išeitų kuo šauniausias, kuriam jisai, jo žmona ir duktė vadovavo. Dvyliktą nakties buvo paduota vakarienė. Šokėjai poromis nuėjo į valgomąjį. Ir aš ten nuslinkau drebėdamas ir vos įėjęs pamačiau gražioje vietoje, stalo viduryje garsiuosius persikus, apie kuriuos kalbėjo žmona.

Iš tikrųjų, tie persikai buvo puikūs ir gražūs. Piramida sudėlioti porcelianos vazoje, papuošti vynuogių lapais, tartum pasididžiuodami rodė savo gašlias tamsiai raudoną ir šviesiai žalsvą spalvas. Tik į juos žvilgterėjęs jautei juos burnoje jų gardų ir kvepiantį skonį. Įsižiūrėjęs į persikus, maniau sau, kaip mano žmona džiaugsis, jei man pavyks nors viena štuka pavogti ir jai parnešti. Visi stebėjosi persikų grožybe. Ir juo aš labiau į juos žiūrėjau, juo didesnis kilo manyje noras būtinai vieną arba du jų pavogti. Bet kaip tai padaryti? Tarnai visur stovėjo ir žiūrėjo. Mano šefas pats sau vienam pasiliko teisę pavaišinti persikais tik kai kuriuos rinktinius svečius. Kertkartėmis, šeimininkui davus ženklą, vyresnysis tarnas, atsargiai paėmęs vieną persiką, perpjaudavo sidabriniu peiliu į dvi pusi ir parcelianos lėkštėje paduodavo nužymėtam svečiui. Aš godžiai sekiau šitą darbą ir drebėdamas žiūrėjau, kaip persikų pyramida mažėjo. Tačiau ne visi persikai iš vazos išnyko. Orkiestrui sugrojus, visi

*) Taip vadinama įstaigos vedėjas, tvarkytojas.

dėdama platinti Kristaus karalystę ir tobūlai įgyvendyti aukščiausiąją visuomenės gerovę.

Nėra taip pat abejonės, kad Jūsų Kilnybės ir Jūsų Kolegų uolumu taip Auklėjamoji katalikiškoji Lietuvos jaunuomenė tikrai darys gražiausios pažangos ir susilauks laimingiausių ir labiausiai džiuginančių vaisių ne tik Bažnyčiai, bet lygiai ir visos Lietuvos gerovei.

Taigi pakelta širdimi Šventasis Tėвas maldauja dievišką ją Dvasią suteikti šioms maldos ir darbo dienomis sėkmės ir reikalingų malonių ir reiškia kartu linkėjimų, kad būtų pasiekti to auklėjimo ir to apaštalavimo vaisiai, kurie taip artimi jo širdžiai.

Kaip savo labai tėviško palankumo laidą Kristaus Vietininkas, jaučiasi laimingas siųsdamas Jūsų Kilnybei, Jūsų Kolegoms, čia esančiai kunigijai, visiems „Pavasario" nariams ir jų šeimoms labai ypatingą apaštališkąjį palaiminimą.

Teikitės priimti, Ekscelencija, patikrinimą mano visiško atsidavimo Jėzuje Kristuje.

P. *Kard. Gasparri.*

Sveikatos kampelis.

Gripas.

Gripas ir aklosios žarnos uždegimas mūsų laikais labiausia paplitusios ligos. Gripo, kitaip dar vad. **influenza, išpanka,** tėviškė — kaip ir daugelio kitų ligų ir epidemijų — yra Ispanija. Po karo gripas jau du kart aplankė Europą: 1918 m. ir 1927 m. Rudenį 1828 m. **labai** dang žmonių sirgo ta liga. Gripo epidemijos pasirodymas turėjo įtakos ir kitoms ligoms. Pav. nuo gripo epidemijos pasirodymo 1879 m. žymiai sušvelnėjo **plaučių uždegimas.** Toliau **aklosios žarnos uždegimas** nuo gripo epidemijos, siautusios 1889 m. taip paplito, kad ši liga skaitoma visai nauja.

Jeigu dabar sulyginsime metų skaitmenis, tai pamatysime, kad gripas apsilanko maždaug kas 10 merų. Šiaip jau ir kiekvienais beveik metais įvairiuose pasaulio kraštuose pasitaiko nemaža susirgimų ir net mirimų ta liga. Šiltuose kraštuose gripas skaitoma viena sunkiausių ir pavojingiausių ligų. Mes gi persergame dargi neatguldami lovon. Mat šiltų kraštų žmogaus organizmas nėra pripratęs prie griežtesnių oro atmainų ir yra labiau išlepęs. Jie ypač bijo peršalimo ir labai dažnai peršala, o ligotas organizmas yra silpnas ir negali atsispirti įvairioms — taigi ir gripo — bakterijoms. Peršalusiam organizme jos veisiasi ypatingai greit. Mes gyvename šaltesniame klimate ir esame gal labiau užgrūdyti — labiau esame pratę prie šalčio ir drėgmės, todel gripas prie mūsų mažiau ir limpa, o jeigu ir tenka juo susirgti, tai jis nėra toks pavojingas, nes sveikesnis organizmas labiau ligą nugali.

Gripas yra tai užkrečiama liga. Išišaukia ją daktaro Pfeiferio bakterijos kuriomia užsikrečiame bendraudami su ligonims.

Pirmieji gripo apsireiškimai (simptomai) yra: drebulys, galvos skaudėjimas, nusilpimas, sloga, neramumas. Tai pirmoji ligos stadija. Antroj stadijoj gali lengviau prikibti visokios ligos: angina, bronchitas, plaučių uždegimas ir kt.

Žinome tris gripo rūšis, o tai atsižvelgdami į tai, kur liga pradeda įsigalėti. Dažniausia pasitaiko kvėpažimo organų (plaučiai, gerklė) kuris pasireiškia didele sloga, kosuliu, skaudėjimu ausyse. Virškinimo (pilvas, žarnos) gripas—pilvo skaudėjimas, menkas apetitas, bendras nusilpimas.

Nervų sistemos gripo žymė — nerimas, jaučiamas nuovargis, galvos skaudėjimas, kankina nemiegas arba nepaliaujantis miegas.

Persirgimas gripu neapsaugo nuo susirgimo antru kartu, nežino jis taip pat ir amžiaus skirtumo. Sergame juo neilgai — paprastai pora dienų, bet būna nuotykių, kad atseina pagnlėti lovoje ir mėnesį, antrą.

Kadangi gripas yra užkrečiama liga, tai susirgusį reikia atskirti nuo sveikų, o jeigu sąlygos neleidžia to padaryti, tai reikia bent butas ir ligonis švariai užlaikyti. Ligonio kambarys turi būti gan šiltas (apie 18°C.) ir nuolat vėdinamas. Svarbu taip pat užlaikyti dieta. Reikia jau pačioje ligos pradžioje griebtis priemonių jai pašalinti. Geriausia priimti aspirino ar chinino, kad paskui apsiklojus gerai išprakaituoti ir 2 — 3 dienas pagulėti lovoje; keltis iš lovos pergreita nepatariama.

Vyriausia nevartoti jokių „naminių vaistų" ir „žolelių", nes čia, kaip ir visose kitose ligose, būtinai reikalinga gydytojo pagalba.

Petras Kunavičius.

Ką rašo apie Lietuvą ir lietuvius lenkų spauda?

„Kur. Wil." (Nr. 8) įdėjo įžanginį straipsnį „Idėjos vardan". Progą tam straipsniui davęs lietuvių spaudos suminėjimas apie kauniečių lenkų pamaldas Vilniaus katedros šv. Kazimiero koplyčioje. Pyksta „Kyr. Wil.", kad lietuvių spauda Lietuvos lenkų palaikyme Jogėlaičių idėjos mato „kovą su Lietuvos nepriklausomybe". Toliau atvirai pasisako, kad Lietuvos lenkai, „kai buvo atstatomos Lenkijos ir Lietuvos valstybės, su įsitikinimu ir nuoširdžiai visa paaukavę pirmiems žygiams, kad atstatyti tai, kas giliai kiekvieno Lietuvos lenko širdyje buvo įsmigę,—būtent: kad Lenkija ir Lietuva atnaujintų tų dviejų valstybių ir tautų ryšį, kurs jas prieš amžius vienijo..." „Visi jie ėmėsi darbo, giliai tikėdami, kad ankščiau, ar vėliau tarp Lenkijos ir Lietuvos turi įvykti tai, kas seniau buvo, kad atsiras santaikos bendras žodis: „taip lenkui Lietuvoje, kaip lietuviui Lenkijoje, kiekvienam teisingu papročiu bus galima gauti dvarus ir sulig to krašto įstatymų dvarus valdyti".

Ir vis delto „Kur. Wil." tvirtina, kad lenkai neturėję galvoje kovoti prieš Lietuvos nepriklausomybę. Tik tą nepriklausomybę lenkai kitaip supratę. Kai ties Vilnium ėję mušiai daug jaunų Lietuvos lenkų pasiskubinę stoti Lenkijos kariuomenėn. Tame Lietuvos vyriausybė matanti „išdavimą", o lenkai klausę tik savo sąžinės ir manę, kad gindami Vilnių, giną ir Lietuvą. Lietuviai, bolševikams besiartinant prie Vilniaus, pasitraukę į Kauną. Lenkams nebuvę kitokios išeities, kaip trauktis į Varšuvą. Jie tikėję Jogėlaičių idėja! Lietuviai lenkų nesupratę, juos baudę. Baudž, Kodekso 108 straipsnių. Vieniems, kaip Niekrašui tekę mirti kalėjime, kiti ligšiol negalį sugrįžti savo kraštan, kur palikę šeimynas, žemę—del idėjos.

Kurie kariavę ties Radziminu (netoli Varšuvos) ir mirę kalėjimuose ir už kuriuos laikę pamaldas šv. Kazimiero koplyčioje,—už vieną idėją kovoję. Ir nebuvę priminti lietuviams, kad, vienų netekus, likę kiti, kuriems Didžiosios Lietuvos vardas ir jos palikimas (tradicijos) esą šventas ir tarp jų idėja likusi gyva.

Panašaus turinio keletas straipsnių tilpo ir kitame lenkų laikraštyje „Słowo".

Tuodu laikraščiu norėtų lietuviams įkalbėti, kad Lietuvos lenkai tvirčiau laikos istoriškosios Lietuvos palikimų ir net kai kada dedasi Lietuvos patriotais. Kaip jie brangina Lietuvos palikimus, ryškiausiai rodo, kad ir Vyties ženklo nuėmimai Vilniuje nuo Aušros Vartų, nuo Žaliojo tilto ir kitur. Ar Lietuvą, ar Lenkiją daugiau myli, pakankamai paties „Kur. Wil." straipsnis parodo. Kiek kartų bolševikai ėmė Vilnių, tiek kartų lenkai ėjo ne Kauno, bet Varšuvos ginti ir muštis ties Radziminu. Gal dar tai lietuviai savo lenkams dovanotų. Sako,—kur širdis traukia, ten žmogus krypsta. Kovota ne tik su bolševikais, bet ir su lietuviais. Štai del ko lietuvių spauda taip nušvietė šv. Kazimiero koplyčios pamaldas.

Vilniškis, anot „V. Varpo" ištautėjusių dvarininkų, laikraštis „Słowo" 7 nr. davė ilgoką atsakymą į mūsų ir „V. V." atsakymus jam del Vilniaus reprezentavimo (atstovavimo) ir kitokių lietuvių spaudai priekaištų.

Nepatinka „Słow'ui" lietuvių spaudos netikėjimas lenkų darytoms Vilniaus krašto statistikoms, labiausia mūsų įvairių rinkimų boikotas ir nedalyvavimas lenkų valstybiniame gyvenime. To nedarę žydai, baltgudžiai, rusai, totoriai ir karaimai. Taip išdidžiai „obszarninkų" laikraštis norėtų sulyginti Vilniaus krašte lietuvius su karaimais, totoriais ir kitomis neturinčiomis reikšmės tautinėmis mažumomis ir šeimininkauti, kaip dabar šeimininkaujama, dar pritariant patiems lietuviams. „To nesulauksite—ligšiol atsakydavo lietuviai. Kol sprendžiama mūsų gyvenimo klausimai be mūsų, mumstenka palaukti nuošaliai, Vilniuje ir sodžiaus kampeliuose po šiaudinėmis pastogėmis. Tai apie mus gal svetimieji mažiau žino, bet ne taip jau mes Vilniuje esame nežinomi, kaip „Słow'ui" atrodo. Del lenkų dvarininkų kultūrinės reikšmės, neimdami dėmėsin net Suvalkijos gerų žemių, plačiau pasižvalgę po Vilniaus kraštą galime pastebėti, kad kur daugiau yra dvarų, ten valstiečiai skurdžiau ir nekultūringiau gyvena, kur dvarų mažiau, ten žmonės yra laisvesni, ir kultūringiau gyvena. Skurdžiausi ir nekultūringiausi apie Vilnių plotai yra tie, kurie išsižadėjo tėvų kalbos, naujos lenkų kalbos gerai neišmoko, lenkiškis miestų ir dvarų kultūros paviršutiniškumais persiėmė ne ilgam, ir galų gale nusmuko į rytų kultūrą — sugudėjo. Baigia savo straipsnį „Słowo" šauksmu, kad anot lietuvių esąs tik Vilniaus klausimas neišrištas, gi

svečiai sugriūvo į salioną, o vazoje dar beliko tuzinas gražių persikų, apklotų vynuogių lapais.

Aš nuslinkau paskui minią svečių, bet tik dėl akių. Viename kampe buvau palikęs savo skrybėlę, todėl grįžau jos pasiimti. Kadangi buvau kaip ir savas, šefo namuose, tai tarnai visai manęs nežiūrėjo. Be to dar jie buvo užimti benešiodami indus į kitą kambarį. Vienu laiku radausi pats vienas valgomajame prie bufeto, kuriame buvo padėti ir likusieji nuo vakarienės persikai.

Valanda kaip tik buvo patogiausia Nieko nelaukdamas, tuojau paėmiau du persiku, greitai juos įdėjau į skrybėlę ir pridengiau nosine; paskui nuduodamas visai esąs ramus, nors širdis iš baimės kuone plyšo, išėjau iš valgomojo, laikydamas skrybėlę prie krūtinės, o dešinę ranką įspraudęs į pusiašvarkio atvarą; atrodžiau didingai, tartum, Napoleonas būčiau.

Mano sumanymas buvo tykiai pereiti per salioną ir angliškų būdu pasprukti, o po to su triumfu parnešti namo du persiku, nosinėn suvyniotu.

Bet dalykas nebuvo taip lengvas, kaip iš pradžių maniau. Salione kaip tik pradėjo katiljoną šokti. Aplinkui didžiulio kambario susidarė vienas ratas juodašvarkių vyrų, o to rato viduryje buvo kitas ratas panelių, susėdusių kėdėse. Pačiame viduryje šoko poros. Man dabar reikėjo praslinkti pro tuos ratus ir pro šokėjus, kad pasiekčiau duris į prieškambarį.

Pasidariau vikrus kaip žaltys, pro daug kliūčių buvau jau prasilaužęs. Visą laiką bijojau, kad koks netikėtas smūgis nepagadintų mano priimtos pozicijos ir nepabertų žemėsna iš skrybėlės persikų. Jutau, kaip persikai baladojosi skrybėlėje. Pasidarė karšta ne tik ausims, bet ir plaukams. Pagalios, po didelių vargų atsidūriau šokėjų rate. Tuo laiku kaip tik buvo sudaroma nauja šokio figūra: panelė stovi viduryje, o kavalieriai atsigrįžę į ją pečiais šoka ratą. Panelė privalo rankoje laikyti skrybėlę, ir kai ji kam nors užmes skrybėlę ant galvos, tas su ja privalo šokti. Nespėjau padaryti nei dviejų žingsnių, kaip šeimininko duktė sušuko:

— Duokit skrybėlę, skrybėlės reikia!

Tuo pat metu ji pamatė mane su skrybėle rankose; mano žvilgsnis susitiko su jos žvilgsniu, ir visas kraujas manyje, sustingo.

— Ach, pone Žaly, sako ji man tamsta kaip tik laiku čia pasitaikei. Duokš greičiau savo skrybėlę.

Ir nieko nelaukdama ji tuojaus pastvėrė iš manęs skrybėlę, persikai pabiro ant aslos, o drauge su jais iškrito nosinė ir du ar trys lapai vynuogių...

Taigi lengvai gali sau įsivaizdinti, koks pasidarė reginys! Šokėjos plyšo juokais dėl mano nuodėmės ir minos, kaip pas pamišėlį. Šeimininkas suraukė antakius. Rimtesnieji svečiai šypsosi, badydami mane pirštais. Jutau, kad kojos linksta. Norėčiau, regis, visai nugrimsti aslоje ir pranykti.

Šeimininko duktė sukando dantis, kad nesusijuoktų, paskiau, grąžindama man skrybėlę, tarė:

— Pone Žaly, susirink atgal išbarstytus persikus.

Vėl pratrūko juoktis visuose saliono kampuose. Dargi tarnai laikė rankomis pilvus, kad neplyštų. Aš pabalęs, svyrinėdamas vos išėjau; taip buvau pamišęs, kad vos radau duris, ir, tartum, mirtį nešdamasis krūtinėje, ėjau namo papasakoti nelaimės savo žmonai.

Ryto dieną istorija žinoma buvo, jau mieste. Kai atėjau biūran į darbą draugai pasveikino mane: „Žaly, susirink į skrybėlę išbarstytus persikus". Kai eidavau gatvėmis, girdėdavau užpakalyje kalbant: „tai ponas su persikais". Po savaitės atsistatydinau iš tarnybos.

Mano žmonos dėdė turėjo dvarelį netoli nuo miesto. Paprašiau, kad mane priimtų į savo padėjėjus. Jisai sutiko ir su žmona apsigyvenau dvarelyje. Ką gi dar pasakysiu? Ėmiausi karštai žemės darbo, keldavausi prieš auštant, grįždavau iš lauko sutemus. Atrodo, kad mano turėta didesnio palinkimo prie žemės darbo, nekaip prie kanceliarijos popierių, nes greitu laiku virtau rimtu žemdirbiu. Dvarelio pajamos tiek padidėjo, kad dėdė mirdamas užrašė mums dvarelį testamentu. Po to aš dar padidinau tą dvarelį, pripirkdamas daugiau žemės.

Mes jau buvome atvykę į dvarelį Sodyba buvo apvesta puikiausiu sodu. Obelys, kriaušės net linko nuo vaisių. Už sodybos buvo matyti graži pieva, toliau upelis, kurio aukštesniajame krante augo vynuogės, ir jose pilna čiulbančių paukštelių. Prie klojimo ūžė kuliamoji mašina Gyvenamojo namo sienomis šliaužė persikų kerai, apkibę bręstančiais vaisiais.

— Matai, man sako Žalys, kad aš ir persikus auginu. Jie mane padarė laimingą. Be jų, būčiau pasilikęs mažu valdininkėliu, drebančiu kiekvieną kartą prieš savo viršininką, padaugindamas ir be to jau skaitlingą valdininkų minią, kurie vos sumezga galus su galais; tuo tarpu dabar esu pats savęs ponas.

Tuo pat laiku išgirdau linksmus juokus, einančius iš vidurio kambarių. Tie juokai buvo Žalio sūnų ir dukterų.

Pro atdarą langą, apaugusį persikų kerais, iškišo galvą namų šeimininkė, tvirta ir graži, nors jai buvo netoli keturesdešimties metų, ir dar tebešviežia ir sveika, raudona, kaip persikas nusileidžiančios saulės šviesoje.

Iš prancūzų vertė Z.

„Słowo“ kelia Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos klausimą — ir tos Lietuvos sienų klausimą. Tai jau negražiai atrodo: nenusileisti mažesniame dalyke, žadėti daug didesnį ir pagaliau siekti paimti visa į savo rankas, kad lietuvius su karaimais ir totoriais vienodon padėtin nustumus vardan vienybės su Varšuva.

Dar vieną dalykėlį norime čia paminėti,—tai jau iš trečio vilniškio lenkų laikraščio „Dziennika Wil.“ (Nr. 8). Tas endekų laikraštis labai noriai po gana ilgo tylėjimo pakartojo kauniškės opozicijos laikraščio „Liet. Žin.“ informacijas apie Vilniaus lietuvių vidujinį gyvenimą.

Tų žinių „Liet. Ž.“ patiekęs Mokslo Draugijos reikalų vedėjas (Kur gi dingo Mokslo Draugijos Valdyba?) p. Valaitis, kurs nesenai viešėjęs N. Lietuvoje. Valaitis, jei tikėti „Liet. Žinioms“ labai keistų žinių patiekė apie Vilniaus lietuvius, kiaurai mūsų visuomenę dalindamas į krikščionis-demokratus ir kultūrininkus-demokratus. Naminėtume tų žinių, jeigu jų būtų be aiškinimų nepakartojusi lenkų spauda ir jeigu jos nesupultų su plečkaitininkų organo šmeižimais. Vadinamieji lietuvių „kultūros“ darbininkai ligšiol Vilniuje savo veikimo nebuvo parodę ir tik dabar vos vieną savo vaikams (13 vaikų! *Red.*) mokyklėlę sugebėjo įsteigti. Jų atsiskyrimas paliko lietuvių gyvenime be reikšmės ir visas lietuvių kultūrinis ir visuomenės gyvenimas eina savo vaga. Tik mokytojų Seminarijos netekome. Kitų pradžios mokyklų ir mokytojų Vilniaus „Rytas“ šiemet turi nemažiau, kaip seniau turėdavo. Kad uždarytajai Mokytojų Seminarijai atidaryti ligšiol negauta leidimo, tai čia, jeigu jau kas kaltinti, tai tektų labiau kaltinti tie, kuriems p. Valaitis tiek savo palankumo parodė. Apie „V. Rytojaus“ redakciją „Liet. Žinios“ gavo visai melagingų žinių.

St. V—nas.

ŪKIO SKYRIUS.

Galvijų šėrimas žiemos metu.

(Tąsa).

Kervės reikia šerti įvairiu pašaru.

Kalbėdami apie įvairius pašarus mes matėme, kad pašarai yra nelygūs, nes vieni maistingesni, o kiti mažiau maistingi. Tai privalo neužmiršti kiekvienas ūkininkas šerdamas savo galvijus. Jeigu šerti galvijus vienais šiaudais, tai jiems tiktai apsunkinsime vidurius ir jie gali palikti net alkani, nes bloguose šiauduose labai maža yra maistingų dalių. Jei šeriama vienais šiaudais karvė ir nenudvės, tai vis delto ji bus ne produktyvė: duos labai maža pieno. Jei prie šiaudų melžiamoms karvėms pridėsime vieną — kitą kilogramą šieno, tai ir tai mažai ką tepadės, nes ir šienas prie maistingųjų pašarų priskaityti negalima. Blogas rūgščių pievų šienas maža kuo geresnis už vasarojinius šiaudus, o kartais gali būti net blogesnis. Kadangi mūsų ūkininkai per visą žiemą melžiamas karves šeria daugiausia vienais šiaudais, todel nieko stebėtina, jei karvės nustoja davusios pieno ir greit užtrūksta.

Norint, kad karvės žiemą daugiau pieno duotų, reikia jos šerti ne tik maistingu pašaru, bet ir pats pašaras paįvairinti. Pavyzdžiui, jei prie šiaudų ir šieno melžiamai karvei pridėti žiemos metu bent 10 kg. pašarinių runkelių į dieną, tai jau vien nuo to jos pieningumas žymiai padidėja. Patys pašariniai runkeliai nėra labai maistingi ir jais vienais šerti galvijų negalima, bet prie kitokio pašaro jie labai geros daro įtakos ne tik į karvių pieningumą, bet apskritai į galvijų sveikatą. Pašariniai burokai žiemos metu atstoja žaliąjį pašarą. Be to, jie palengvina virškinimą ir per tai galvijai geriau išnaudoja stambiuosius pašarus. Todel labai yra pageidaujama, kad mūsų ūkininkai daugiau sodintų burokų žiemos galvijų pašarui.

Pieningos karvės dar turi gauti stipriojo pašaro, pavidale įvairių išspaudų, sėlenų ir miltų. Nuo stipriųjų pašarų daugiausia pareina karvių pieningumas.

Kad karvės gerai išnaudotų pašarą, reikia joms pašara duoti įvairus. Nuo vieno pašaro karvės gali ne tik sulieséti, pavyzdžiui, šeriant vienais šiaudais, bet apskritai vienodumas joms greit įgrįsta ir tada karvės netenka noro ėsti. Todel pas mus dažnai atsitinka, kad į pavasarį galvijus reikia kelti už uodegos, nes jau patys atsistoti negali. O tai yra labai negara, nes taip „nuganyti“ per žiemą ir geriausi galvijai galima pagadinti. Kad to neatsitiktų, reikia galvijams duoti įvairaus pašaro, būtent: šiaudų, šieno, pašarinių runkelių arba kitokių šakniavaisių ir, žiūrint kokie galvijai (pieningi ar nepieningi), daugiau ar mažiau stipriųjų pašarų.

Karvės reikia šerti sulig gyvojo svorio

Kuomet mes šeriame galvijus, tai dalis pašaro eina galvijų gyvybės palaikymui, o kita dalis pieno arba mėsos atsiradimui. Visus galvijus, kaip žinoma, skiriama į pieninguosius ir mėsinguosius. Jeigu galvijui mes duosime tiktai tiek pašaro, kiek reikalinga jo gyvybės palaikimui, tai iš jo negausime nė litro pieno ir jo kūno svoris ne padidės nė vienu kilogramu. Todel tą pašaro kiekį, kuris eina gyvulio kūno palaikymui, vadiname *palaikomuoju* pašaru. Jei gyvulys gauna pilną normą palaikomojo pašaro, tai yra: meldžiama karvė neduoda pieno, o mėsingas galvijas neužaugina mėsos.

Tačiau, jei melžiąma karvė, gaudama tiktai palaikomąjį pašarą, vis delto duoda pieno, tai to pieno gaminimui ji suvartoja dalį savo kūno baltymų ir todel liesėja. Tačiau tokia karvė greit turi užtrūkti, nes kitaip ji nudvėstų.

Toliau, kadangi galvijai yra ne vienodi, tai yra vieni didesni, o kiti — mažesni, todel savaimi suprantama, kad ir palaikomojo pašaro reikalauja ne lygiai daug: didesnieji galvijai palaikomojo pašaro reikalauja daugiau, o mažesnieji — mažiau. Iš to išeina, kad gyvulius reikia šerti sulyg jų gyvojo svorio, nes kitaip pašaro turėtume duoti arba perdaug, arba per mažai. Gyvulio svoris galima sužinoti arba juos pasvėrus, arba atatinkamai išmatavus ir išskaitliavus. Kaip gyvulio svoris galima sužinoti be svarstyklių, aš čia nerašysiu, nes tai perdaug užimtų vietos. Kas nori tai sužinoti tiems patarčiau perskaityti Agronomo J. Kriščiūno vadovėlį „Melžiamų karvių šėrimas“.

Toliau, be palaikomojo pašaro, melžiamos karvės, o taipogi penimi mėsai galvijai, turi dar gauti pašaro pieno gaminimui arba mėsos priaugimui, nes, kaip jau sakiau, gaudami vien palaikomąjį pašarą, galvijai neduos nė 1 litro pieno ir neužaugins nė 1 kg. mėsos. Tą pašarą, kuris eina pieno ir mėsos gaminimui, vadinama *produktyviu*. Produktyvio pašaro duodame atsižvelgdami į karvių pieningumą, tai yra pieningesnėms karvėms duodame daugiau, o mažiau pieningoms — mažiau.

Įvairių pašarų palyginimas. Pašarinės vienutės.

Viršuj buvo pasakyta, kad galvijus reikia šerti įvairiu pašaru ir sulyg jų gyvojo svorio. Kuomet galvijas gauna įvairų pašarą, tai jis jį geriau išnaudoja. Tačiau šeriant galvijus įvairiu pšaru, ūkininkui labai svarbu žinoti, kiek kuris pašaras turi maistingumo ir kiek kokio pašaro reikia galvijui duoti. Be to galvijų dienos duoklė išeis arba per skūpi, arba per gausi. Pirmam atsitikime galvijas liesės arba bus neproduktingas, o antram atsitikime dalis pašaro nueis niekais.

Kad išvengus panašių nepatogumų gyvulius šeriant, tai danai nustatė *pašarines vienutes*. Tam tikslui jie paėmė $\frac{1}{3}$ d. javų miltų, $\frac{1}{3}$ d. saulėgrįžų išspaudų ir $\frac{1}{3}$ d. kvietinių sėlenų ir panašaus mišinio 1 kg. pavadino pašarine vienute. Kitus pašarus paskui lygino su pašarine vienute, tai yra nustatė, kiek kurio pašaro reikia paimti, kad jo maistingumas būtų lygus pašarinės vienutės maistingumui. Žemiau paduotoji lentelė parodo, kiek kuris pašaras turi maistingumo.

Pašaro vardas.	Pašarinėje vienutėje yra kg.	Viename pašaro kg. yra: Baltymų gr.	Viename pašaro kg. yra: Riebalų gr.	Vienam galvijui galima į dieną duoti kg.
Šiaudai ruginiai	5	4	4	$2\frac{1}{2}$
„ avižiniai	4	10	5	5
„ miežiniai	4	6	5	5
„ žirniniai	$3\frac{1}{2}$	34	7	$2\frac{1}{2}$
„ seradelės	2,6	46	„	3
„ kvietiniai	4	5	5	$2\frac{1}{2}$
„ dobiliniai	4	31	„	5
„ vikiniai	$3\frac{1}{2}$	32	8	$2\frac{1}{2}$
Geriausias pievos šienas	2,2	65	15	6—12
Geras pievų šienas	2,3	45	13	6—12
Vidutinis pievų šienas	2,5	32	6	6—12
Blogas pievų šienas	3	25	3	6
Rūkščių pievų šienas	3,5	30	8	6
Esparceto „	1,9	75	16	10
Žirnių „	2,7	66	11	8
Baltųjų dobilų „	2,5	49	20	8
Raudonųjų dob. „	2,5	55	14	6
Švedinių „ „	2,5	56	13	6
Seradelės „	2,2	92	25	8
Pašarinių vikių „	2,8	42	17	6
Žalieji pašarai:				
Esparcetas	8	16	3	50
Žirniai	10	17	3	60—70
Avižos	8	12	4	60—70
Dobilai raudonieji	8	17	5	60—80
„ baltieji	8	27	4	60—80
„ švediniai	8	13	5	50—60
Lubinas	8	8	2	20
Seradelė	8	16	5	50—60
Vikiai	10	16	5	60—80
Peliuška	10	16	3	60—70
Pašariniai runkeliai dideli	11	4	„	20—40
„ „ maži	8	4	„	20—40
Pašarinės morkos	8	5	1	20—40
Griežčiai (gručkai)	9	5	„	[illegible]0—40
Turnepsai	12,5	5	„	15—25
Topinbaumo	5	5	„	10
Šviežios bulvės	5	9	„	5—10
Bulvės džiovintos	1	18	„	6
Žirnių grūdai	1	169	10	2
Miežių „	1	65	17	$2\frac{1}{2}$
Kukuruzo „	1	68	43	2
Geltonojo lubino grūdai	1	300	38	$\frac{1}{2}$
Geltonasis lubinas atkartintas	1	„	„	2
Mėlynieji lub. „	0,9	263	52	2
Avižų grūdai	1	80	40	2,5
Kviečių „	1	95	12	3
Vikių „	1	200	15	$1\frac{1}{2}$—2
Rugių „	1	90	11	2
Kokosinės išspaudos	0,8	180	82	2
Kanapių „	1	226	74	2
Linų sėm. „	0,9	242	[illegible]7	2—$2\frac{1}{2}$
Aguoninės „	1	260	112	$2\frac{1}{2}$
Lukštėtų medviln. grūdų išspaudos	0,8	359	92	2
Nelukštėtų „ „ „	1,5	144	47	2
Kvietinės selenos	1,2	111	36	3
Miežinės „	1,2	67	27	3
Kukuruzinės „	1	67	31	3
Avižinės „	1,2	36	16	3
Ruginės „	1,2	108	24	2—$2\frac{1}{2}$
Karvių pienas	3	33	30	15
Karvių pienas separuotas	6	34	1	15

Žinant lyginamoji pašarų vertė, ūkininkui nesunku bus sustatyti dienos duoklė įvairiems galvijams. Pašarų vertė pareis dar nuo kaip kurių aplinkybių. Pavyzdžiui, jei į rugius arba vasarojų buvo pasėti dobilai arba seradelė, tai tokių javų šiaudai bus geresni. Be to, jei šieną džiovinant nė kartą nesulijo, tai toks šienas taip pat bus geresnis.

Kaip įvairiems galvijams sustatyti dienos duoklė, apie tai pakalbėsime kitą kartą.

Kas reikia neužmiršti statant dienos duoklės.

Šeriant žiemos metu galvijus reikia laikyties šių taisyklių:

1) Kadangi su pašarais pas mus dažniausia būna ankšta, tai statant dienos duokles galvijams atsižvelgiame į jų amžių, rūšį, gyvąjį svorį ir produktyvingumą. Geriausią pašarą duodame pieningoms karvėms, veisliniams buliams ir veršingoms karvėms. Visi kiti galvijai turi pasitenkinti prastesniu pašaru. Žinoma, kiekvienas ūkininkas turi rūpinties kuodaugiausia gero pašaro turėti, kad atatinkamai galėtų šerti visus galvijus.

Dienos duoklę nustatome pašarinėmis vienutėmis ir baltymų gramais. Žinant, kiek įvairių pašarų kg. įeina į pašarinę vienutę ir kiek įvairiuose pašaruose yra baltymų, tai padaryti yra galengva.

3) Sustatant dienos duoklę reikia neužmiršti, kad galvijai geriausia išnaudoja visokį pašarą tada, kai jiems duodama kartu įvairūs pašarai. Todel galvijai, ypač melžiamos karvės, kasdien turi gauti šiaudų, šieno, šakniavaisių ir stipriųjų pašarų, kaip antai: miltų, sėlenų ir išspaudų. Vienodą pašarą, norint jis ir maistingiausias būtų, galvijai išnaudoja blogiau.

4) Dienos duoklė turi būti suskirstyta į palaikomąjį pašarą ir produkcinį. Palaikomuoju pašaru vadiname tą pašaro kiekį, kuris susivartoja gyvulio gyvybės palaikymui. Palaikomojo pašaro kiekį nustatome sulig gyvulio gyvojo svorio.

Pieningoms karvėms dar pridedame pašaro pieno gaminimui. Tas pašaro kiekis vadinama produkciniu. Produkcinio pašaro kiekis pareina nuo to, kiek karvė pieno duoda. Pieningesnėms karvėms produkcinio pašaro duodama daugiau, mažiau pieningoms— mažiau.

Pašarų normos.

Melžiamai karvei. Pirmiausia sužinome karvės gyvąjį svorį ir tada nustatome palaikomojo ir produkcinio pašarų normas. Melžiama karvė turi gauti: *1) palaikomojo pašaro:* kiekvienam 100 kg. gyvojo svorio $^3/_4$ pašarinės vienutės ir 50 gramų baltymų; *2) produkcinio pašaro:* 1 kg. pieno $^1/_3$ pašarinės vienutės ir 45 gr. baltymų.

Nedidelė karvė sveria 400 kg. Tokiai karvei palaikomojo pašaro reikės duoti 3 pašarines vienutes ir 200 gr. baltymų. Bet tiek gaudama pašaro karvė neduos pieno. Todel jai dar turime daduoti produkcinio pašaro. Produkcinio pašaro kiekį nustatome sulig to, kiek karvė duoda pieno. Jei karvė duoda 6 litrus pieno, tai produkcinio pašaro jai turime skirti 2 pašarines vienutes ir 270 gr. baltymų:

Tokiu būdu, nedidelė 400 kg. melžiama karvė, duodanti 6 litrus pieno į dieną, pašaro turės tiek gauti:

palaikomojo	paš. 3 paš. vienutės	ir 200 gr. baltymų
produktingojo	2 paš. vienutės	ir 270 gr. baltymų
viso	5 paš. vien.	ir 470 gr. baltymų.

Jei karvė pieningesnė, tai produktingojo pašaro duodama daugiau, o jei mažiau pieninga, tuomet mažiau.

Užtrūkusiai karvei duodama atatinkamą palaikomojo pašaro normą ir dar pridedama 1 paš. vienutė ir 135 gr. baltymų vaisiaus vystymuisi. Todel užtrūkusiai karvei, kuri sveria 400 kg., reikės duoti tiek pašaro:

palaikomojo	3 paš. vienutės	ir 200 gr. baltymų
vaisiaus vyst.	1 paš. vienute	ir 135 gr. baltymų
viso	4 paš. vienutės	ir 335 gr. baltymų

Jeigu statoma duoklės kelioms karvėms, tarp kurių yra užtrūkusios ir melžiamos ne lygiai pieningos, tai pirmiausia reikia sustatyti normos užtrūkusioms karvėms. Tos normos tiks ir toms melžiamoms karvėms, kurios duoda ne daugiau, kaip 3 kg. pieno į dieną. Gi pieningesnėms karvėms už kiekvieną pieno litrą reikės dadėti produktingojo pašaro.

Dienos duoklę pradedame statyti nuo stambiųjų pašarų, tai yra nuo šieno ir šiaudų. Stambiųjų pašarų galvijams reikia duoti ne daugiau, kaip $1^1/_2$ kg. ant kiekvieno 100 kg. gyvojo svorio. Taigi pirmiausia išskaitliuojame, kiek kiekvieniems galvijams reikės duoti šieno ir šiaudų ir kiek juose yra pašarinių vienučių ir baltymų gramų. Trūkstamas pašarines vienutes papildome šakniavaisiais, o baltymus stipriaisiais pašarais.

Pavyzdžiui, karvė sveria 400 kg. Dobilinio šieno turime nedaug ir karvei galime duoti tiktai 2 kg. į dieną. Todel karvei turėsime pridėti dar 4 kg. šiaudų (nes $1^1/_2 \times 4 = 6$ kg.). Tada mūsų duoklėje bus:

2 kg. dobilinio šieno	= 0,8	paš. vien.	ir 100 gr. baltymų
4 kg. šiaudų	= 1,0	paš. vien.	ir 36 gr. baltymų
viso	1,8	paš. vien.	ir 136 gr. baltymų

Pilnai normai mums dar trūksta 2 pašarinių vienučių ir 200 gr. baltymų. Todel dadedame 20 kg. pašarinių runkelių ir $^1/_2$ kg. lininių išspaudų. Tada gausime:

2 kg. dobilinio šieno	= 0,8	paš. vien.	ir 100 gr. baltymų.
4 kg. šiaudų	= 1,0	paš. vien.	ir 36 gr. baltymų
20 kg. pašarinių runk.	= 2,0	paš. vien.	ir 80 gr. baltymų
$^1/_2$ kg. lininių išspaudų	= 0,6	paš. vien.	ir 121 gr. baltymų
viso	4,4	paš. vien.	ir 337 gr. baltymų

Baltymų turime pakankamai, bet $^1/_2$ pašarinės vienutės turime perdaug. Tada mums nieko daugiau nepalieka, kaip tik sumažinti pašarinių burokų kiekis 5 kg. ir vietoj 20 kg. duoti karvei tiktai 15 kg. pašarinių burokų. Tada gausime:

2 kg. dobilinio šieno	= 0,8	paš. vien.	ir 100 gr. baltymų
4 kg. šiaudų	= 1,0	paš. vien.	ir 36 gr. baltymų
15 kg. paš. burokų	= 1,5	paš. vien.	ir 60 gr. baltymų
$^1/_2$ kg. lininių išspaudų	= 0,6	paš. vien.	ir 121 gr. baltymų
viso	3,9	paš. vien.	ir 317 gr. baltymų

Sustatyta tuo būdu dienos duoklė dar ne tiksli, nes sumažinus pašarinių burokų kiekį 5 kg., pašarinių vienučių normą gavome atatinkamą, bet sumažėjo baltymų kiekis 20 gr. Todel mūsų karvei jau bus per maža baltymų. Tada baltymų kiekį papildome išspaudomis ir mūsų dienos duoklė gausis tokia:

2 kg. dobilinio šieno	= 0,8	paš. vien.	ir 100 gr. baltymų
4 kg. šiaudų	= 1,0	paš. vien.	ir 36 gr. baltymų
15 kg. paš. burokų	= 1,5	paš. vien.	ir 60 gr. baltymų
0,6 kg. lininių išspaudų	= 0,7	paš. vien.	ir 145 gr. baltymų
viso	4,0	paš. vien.	ir 341 gr. baltymų.

Ši duoklė beveik visai atsako karvės reikalavimams. Sustatant pašarų normos reikia pašarai įvairinti ir neduoti vienodų pašarų didelius kiekius, nes tada galvijai blogiau išnaudotų pašarą ir apskritai gali pagadinti vidurius.

Veršelių auginimas.

Veršelių parinkimas auginimui.

Auginimui reikia parinkti pačius geriausius veršelius, nes tik iš gerų veršelių gali užaugti geri galvijai. Auginimui reikia imti veršelius tiktai iš sveikų ir visais atžvilgiais gerų tėvų. Pirkti rinkoje veršelius auginimui negera, nes tokių veršelių nežinome kilmės. Veršelio motina turi būti ne tik sveika, bet pieninga. Be to, atsižvelgiama taip pat ir veislinės karvės pieno riebumą.

Parenkant auginimui veršelį reikia atkreipti dome ne tik į motinos gerąsias puses, bet taipogi į buliaus. Bulius turi būti visiškai sveikas, gerai ir tvirtai sudėtas ir be jokių kūno trūkumų. Reikia neužmiršti, kad veršeliams persiduoda ne tik gerosios tėvų ypatybės, bet taipogi jų ydos.

Laikymui veršelius parinkti reikia visuomet tiktai sveikus ir gerai sudėtus. Mūsų ūkininkai auginimui palieka dažnai silpnus veršius, sakydami, kad su laiku sustiprės. Bet tai negeras paprotys. Jeigu jau veršis gimė silpnas, tai iš tokio sunku laukti gero galvijo. Auginimui veršis turi būti ne tik gerai sudėtas, bet neprivalo turėti ir jokių paviršutinių kūno ydų. Visokios kūno ydos, tiek vidujinės, tiek paviršutinės, persiduoda iš kartos į kartą ir gadina galvijus.

Veršelis turi pasižymėti geru apetitu ir būti linksmas, nes tai yra ženklai, kurie liūdija apie veršelio sveikatą. Laikymui parinktas veršelis turi būti ne visai mažas ir svarus. Mažų veršelių, kurie gimę sveria mažiau kaip 24 kg. veislei nepatariama auginti.

Veršelių žindymas ir girdymas.

Veršelis gali būti auginamas dvejopai: gali jis būti žindomas, arba girdomas. Pastaraisiais laikais beveik visur, kur tik gyvulių auklėjimas geriau pastatytas, vis dažniau praktikuojama veršelių girdymas. Veršelių žindymas apsunkina racijonalų veršelio auklėjimą ir karvės išmelžimą. Veršelis stengiasi išžysti patį riebiausią pieną, todel paprastai žinda iš to papo, kuris riebiausią pieną duoda. Jis nesistengia žysti lygiai, bet kartą persigeria, o paskui kelius kartus nedageria. Todel žindomų veršių paprastai dažnai genda viduriai ir tai nemaža atsiliepia į jų sveikatą.

Toliau, kadangi iš pradžių veršelis palyginti nedaug reikalauja maisto, tai jis negali išžysti viso motinos pieno, o tai labai blogai gali atsiliepti į karvės pieningumą. Tokiuose atsitikimuose išžystą karvę reikia dar išmelžti.

Veršelių žindymas.

Ką tik gimusį veršelį atimama nuo motinos ir leidžiame į gardelį. Gardelis reikia įtaisyti šiltam tvarte, užtenkamai ruimingas, kad veršeliui būtų vietos judėjimui. Veršelį prileidžiame prie motinos tiktai pažysti, o paskui vėl gražiname į gardelį. Veršelį laikyti palaidą tvarte yra negera, nes jei eis prie kitų galvijų žysti ir todel jį gal sužeisti. Negera laikyti viename garde ir keletas veršelių, nes tada jie pradeda žysti vienas kitam bombos žarneles arba ausis, kas yra visai negeistina.

Jeigu jau nutarėme, kad veršeliai bus žindomi, tai pirmas dvi dienas juos prileidžiame prie motinos po 5 kartus į dieną, o nuo trečios dienos po 2 kartu į dieną. Pirmas dvi dienas veršelius žindyti dažniau reikia todel, kad jie geriau galėtų išnaudoti pirmąjį karvės pieną, kuris veršelio sveikatai labai yra reikalingas ir kurio sudėtis, galima sakyti, kas valanda keičiasi. Beto pirmąją žindimo dieną veršelius dažniau žindyti reikia dar ir todel, kad tada jie iš karto į pilvą gali sutalpinti tiktai apie $^1/_4$ litro pieno, o antrą dieną apie $^1/_2$ litro ir tiktai pradedant nuo trečios dienos veršelis gali iš karto išgerti 1 litrą pieno. Pabaigoj savaitės veršelio pilvas sutalpina 2 litrus pieno, taip kad žindant 3 kartus į dieną veršelis jau sugebės išgerti 6 litrus pieno į dieną. Veršelio pilvas didėja ir toliau, bet jau ne taip daug, kaip pirmąją jo gyvenimo savaitę. Prieš leisiant veršelį prie motinos, karvės tešmuo ir papai turi būti nuplauti ir švariu rankšluosčiu nušluostyti, kaip ir prieš karvių melžimą, nes visokie nešvarumai labai greit jaunam veršeliui pakenkia.

(B. d.)

Ūkio patarimai.

Paklausimas. Prie mano sniūrų beveik prie kiekvieno stovi kaimynų miškai. Rodos ir žemė nebloga, mėšlo kas metai dedu, bet niekas toje vietoje nedera. Ar girdėjau nuo žmonių, kad negalima miškas turėti arčiau 4 metrų nuo lauko. Aš tiesa?

Ciriliukas.

Atsakymas. Taip, jei miškas arti dirbamosios dirvos, tai jis gali daryti blogos įtakos į javų derlių.

Paklausimas. Ūkio patarimuose viename straipsnyje buvo rašyta, kad vienoje vietoje buvo mokama už bulvių pūdą po 75—80 sk. Aš norėčiau pirkti, pas mus bulvės neužderėjo ir brangios, prašau nurodyti man vietą.

Antanas Misiūnas.

Atsakymas. Kadangi jau praėjo nemaža laiko; tai negalime Tamstos užtikrinti, kad ir dabar bulvių kaina ten bus ta pati, nes kainos paprastai keičiasi. Tikimės tačiau, kad vis tiek bulvės ten bus žymiai pigesnės. Kreipkitės šiuo antrašu: Ag. poczt. Konwaliszki, pow. Oszmiański, wieś Bile. Wincenty Masiel.

Paklausimas. Noriu įsigyti triušių (kralikų) vokiškų didžiųjų žebrių, bet nežinau, kur jų gauti? Prašau atsakymą duoti per „Vilniaus Rytoją".

Atsakymas. Visokių kralikų, taigi ir vokiškų didžiųjų, galite gauti Vilniuje. Vilniuje jų galite gauti keliose vietose. Užeikite į Ūkio Draugiją ir gausite visas reikalingas žinias.

Paklausimas. Ar galima bites penėti smulkiuoju cukrumi, pritrūkus bitėms medaus?

Juozas.

Atsakymas. Galima bites penėti smulkiuoju cukrumi, tiktai jis turi būti švarus.

Paklausimas. 1) Kas daryti, kad arklys žiemą neėda siečkos, rodos ir grūdo primaišau, ir miltų duodu, vis nenori ėsti. Nenori ėsti ir šieno. Kai atnešu jam šieno, tai ištraukia iš ėdžių ir sumina po kojomis. Kas daryti, kad ėstų?

2) Kas daryti, kad arkliui pina karčius? Žmonės kalba, kad juos laumės pina, aš to nežinau, gal ir tiesa. Kaip nueinu rytą tvartan, tai visas tvartas būna ištremtas ir karčiai supinti. Žmonės kalba, kad tai laumė esą jopinėjanti. Gali tai būti ir tiesa, nes erklys po nakties būna šlapias, lyg nuvargintas. Rodos ir šeriu, bet vis arklys kūdas (liesas),

3) Kas daryti, kai arklio viduriuose ūžia, lyg su ratais važiuoja, gal būti, kad jam ten nesveika?

4) Taip pat prašau patarti, kaip žiemą šerti arkliai ir karvės, kad būtų ne liesi (kūdi)?

Susimanymas.

Atsakymas. 1) Iš Tamstos aprašymo sunku spręsti apie arklio ligą, todel ir patarimas sunku duoti. Gali būti, kad Tamstos arklys turi kronišką (įsisenėjusę) pilvo ir žarnų slogą. Šią ligą arkliai gaunų nuo blogo viksvuoto šieno, nuo šlapio šieno, taip pat duodant arkliams sėlenų ir miltų su smulkia siečka (akseliu). Be to, arklys gali apsirgti ir del dantų ligos, kuomet pašaro kaip reikia negali sukramtyti, iš priežasties ypatingų kirmėlių ir t. t.

Svarbiausi ligos pažymiai yra šie: Arklys nustoja apetito ir turi noro ėsti pakraikes, laižyti sienas ir ėsti savo mėšlą. Dažnai žiovauja; liežuvis pilkai rudas, apdengtas gleive. Labai dažnai tokį arklį kankina diegliai. Sergąs arklys liesti, silpnėja, greit prakaituoja ir prie darbo pailsta.

Šios ligos gydymas užsitęsia ne mažiau, kaip 2 mėn. laiko. Pirmiausia arkliui reikia duoti, žiūrint jo amžiaus, 1—15 sv. kristalinės gliauberio druskos, kad pravalyti vidurius. Toliau arklį šerti tiktai geru smulkiu šienu, o pirmąją savaitę avižų visai neduoti,

Apžiūrėti arklio krūminius dantis ir jei jų kraštai aštrūs ir žaidžia žandų plėveles, tai būtinai nutrinti. Jei arklio viduriai sukietėja, tai į vidų reikia duoti šių vaistų (su gėralu) po valgomąjį šaukštą 3 kartus į dieną:

Kristalinės gliauberio druskos	100,0
Valgomosios druskos	50,0
Garstyčių šaknų miltelių	50,0
Kmynų grūdų miltelių	40,0
Natrio karbonato	10,0

Jei arklys dažnai viduriuojasi, tai vietoj viršuj paduotų vaistų duodama po 2—3 kartus į dieną po 2—3 pilnus arbatinius šaukštelius tanino. Už savaitės galima pradėti duoti susmulkintų avižų iš karto nedaugiau kaip 1 gorčių į dieną, o vėliau 2 gorčiu.

2) Kai del Tamstos antrojo klausimo, tai patarčiau arklį gerai užrakinti nakčiai. Tada jei ir pins karčius, tai bent laumės arklio nėjodinės, nes negalės iš tvarto išvesti.

3) Vidurių ūžimas gali būti iš priežasties viršui minėtos vidurių ligos arba nuo mėšlunginių dieglių, kuriuos arklys gauna gerdamas šaltą vandenį, gulėdamas ant šaltos žemės, arba nuo blogo pašaro. Nuo šios ligos arkliui duoda į vidų ramunių arba mėtų arbatos. Pilvą trinti reikia mišiniu iš 1 dalies terpentino ir 20 dalių kamparo spirito.

4) Kad arkliai žiemą nesukūstų (suliesėtų), duokyte jiems gerą ir sveiką pašarą. Siečką iš gerų šiaudų ir vikių arba dobilų. Gero šieno. Kai arklys daugiau dirba, reikia jam duoti ir avižų. Kai del karvių šėrimo, tai skaityk Tamsta straipsnį: „Galvijų šėrimas žiemos metu."

Laikas nuo Trijų Karalių ligi gavėnios kitų yra vadinamas „karnavalu". Tai patogiausias laikas vestuvėms kelti. Mes kviečiame:

Lietuvi, vesk tik lietuvaitę!

Lietuvaite, tekėk tik už lietuvio!

KORESPONDENCIJOS.

Jeskonys, Gardino ap. Ratnyčios val.

Jeskonių sodžius nemažas, iš 46 šeimynų, kurios visos lietuviškos, išskiriant porą gudų, kurie čia priėję žentais. Lietuviškų laikraščių čia atsilanko tik 2 egz. „Jaunimo Draugo“ ir kai kam iš Amerikos, bet po Naujų Metų žadama daugiau užsisakyti „J. D.“ ir „Vilniaus Rytojaus“, nes ir jeskoniečiai suprato darą didelę klaidą, neskaitydami lietuviškų laikraščių. Čia mokyklos iki kolei jokios nėra, bet kaip teko girdėti tuo jau pradėjo rūpintis. Jau prašymas nusiųstas „Rytui“, kad duotų lietuvių mokytoją, net ir vaikai jau surašyti. Tikri lietuviai privalo leisti savo vaikus tik lietuviškon mokyklon. Jaunimo taipgi yra nemažai, tik gaila, kad jiems trūksta gero vado, o ištiesų galėtų šį tą veikti. Gaila, kad mūsų jaunimas vis dar neįvertina knygos ir laikraščio, bet su laiku tikimės viskas pagerės.

B. Garbutis.

Barčiai, Varėnos valsč.

Barčiai nemažas tai sodžius, daugiau kaip 100 namų. Dar rusų laikais pasidalino į viensėdžius, bet pats sodžius pasiliko vietoje. Pirmais metais vos keli ūkininkai gavę tolimesnes kolonijas persikėlė trobesius, kiti gi apie jų persikėlimą ilgai galvojo. Dabar ir paskutiniai pradeda kraustytis apleisdami sodžių. Laukai mūsų sodžiaus daugiau blogi, smėliuoti negu geri, bet paskutiniu laiku pradedama vartoti trąšas ir visokiais būdais gerinti. Šiemet ištiko nemažas nederlius ypač pievos suvis nežėlė ir juntama didelė stoka pašaro. Kiekvieni metai, žiemos metu vyrai rasdavo uždarbio miške, bet dabar ir to nėra, nes miškai beveik galutinai išnaikinti. Nors ekonominė padėtis sunki, bet tautinis susipratimas pradėjo sparčiai augti. Kas kart žymiai didėjo lietuviškų laikraščių prenumeratorių skaičius. Visi noriai rašosi į draugijas, rūpinamės įsigyti radio. Visi kovoja už savo lietuvišką mokyklą, kuri jau antri metai uždaryta. Daug buvo rašyta prašymų Vilniun ir Varšuvon. Kelėtą kartų delegatams su prašymais nuvažiavus Vilniun teko klabenti kuratoriaus arba mokyklų inspektoriaus durys, bet iki šiol visos pastangos nuėjo niekais. Nors ir sunku mums gyventi, bet su viltimi tikimės geresnio rytojaus.

Vienas.

Naujas Šaminis, Kaltinėnų val.

Jau šešti metai kaip gyvuoja šiame sodžiuje „Ryto“ mokykla, kurios vaisiai labai girtini. Šis sodžius nedidelis, vos keli ūkininkai, visi lietuviai. Ligi šiol šis kampelis buvo tamsiausiu iš aplinkinių sodžių, bet dabar ateina keli laikraščiai ir susilaukėme puikaus jaunimo kuris yra pavyzdžiu ir kitiems. Tik reikia, kad dar pagyvuotų mūsų mokykla. Šiemet lanko šią mokyklą apie 30 vaikų. Kalėdų antrą dieną mokytoja savo pastangomis surengė vaikams eglaitę, Tokis malonus mokytojos elgesys padarė tėvams gerą įspūdį. Po eglutės prasidėjo suaugusio jaunimo šokiai ir žaislai be jokių „kołeczkų“. Jaunimo buvo prisirinkusio iš Murmų, Daukšių ir Vaiciukiškės. Po žaidimų visi svečiai su pakeltu ūpu išsiskirstė į namus. Bet kaip sako priežodis: tarp kviečių atsiranda ir kukalių, — taip ir tarpe besilinksminančio jaunimo buvo storžievių, bet į juos nieks nekreipė domės.

Šaminių tėvas.

Kaniava, Vilniaus-Trakų apsk.

Kaniavoje yra virš 50 ūkininkų. Nors žemė nevisai menka, bet žmonės gyvena labai vargingai. Visame sodžiuje gal atrastum du tris ūkininkus, kuriems nereikia dasipirkti duonos. Mūsų ūkininkai supratę, kad gyvendami sodžiuje niekuomet negalės išlįsti iž skurdo, sumanė skirstytis viensėdžiais. Pavasarį žada atvažiuoti matininkas. Tikimės, kad išsiskirsčius į viensėdžius sumažės ir skurdas. Be to turiu pridurti, kad prie skurdo prisideda tamsumas. Patys būdami bemokliais nenorime mūsų ir vaikelių tokiais palikti, taigi leidžiame į lietuviškų „Ryto“ mokyklą, kuri gyvuoja jau ketvirti metai. Prie mokyklos taipogi veikia vakariniai suaugusiems kursai, tik gaila, kad ne visi berniukai ir mergaitės lankosi.

Pas mus pereitais metais tapo įsteigtas Šv. Kazimiero Draugijos skyrius, tačiau savo veikimo neparodė, nes per visus metus nebuvo sušaukta nei vieno susirinkimo. Bet negalima sakyti, kad ir praėję metai nedavė jokios naudos, nes skyriaus narių buvo perskaityta daug knygų. Praeitais metais gruodžio mėn. 9 d. vietinio mokyt. ir ūkininko J. Čenio rūpesniu buvo sušauktas metinis skyriaus narių susirinkimas. Dienotvarkė buvo plati ir įvairi. Į naują valdybą įeina pirmininku J. Čenys, vice-pirmininku P. Kavaliauskas, sekret. M. Čenys, iždininku A. Vaiciekauskas, rev. kom. B. Dziekevičius, P. Nalivaika ir J. Pilinka. Naujos valdybos pirmu užsimojimu nutarta užsiprenumeruoti laikraštis ir surengti vakarėlis. Į mūsų sodžių pareina 11 egz. „Vilniaus Rytojaus“ ir 5 eg. „Jaunimo Draugo“.

J. Makaraitis.

Navikai, Daugeliškio val.

1928 metų įsikūrė Navikuose lietuviška mokykla ir Šv. Kazimiero Draugijos skyrius. Mokytojauja p-lė Viškielytė. Mokytoja labai darbšti, todel žmonės patenkinti.

Šv. Kazimiero D—jos skyriaus rūpesniu buvo surengtas vakaras, vaidino „Bajoras gaidys“. Nors dauguma artistų pirmą sykį pasirodė scenoj, bet vaidinimas nusisekė. Ypač pasižymėjo J. Baužys, kurs net tris roles lošė ir visos pasekė puikiai suvaidinti. Po vaidinimo šoko ir žaidė labai gražiai. Reikia tikėtis, kad navikiečiai nenuleis rankų, o ir toliau darbuosis. Šiais metais susirašys visi prie Šv. Kazimiero Dr. skyriaus ir išvys lauk žydišką paprotį — sėdėti su kepurėmis pirkiose. Vieną dar patarčiau — nevartoti diriguojant „kółeczky“, nes tas labai negražu ir mus žemina, nes turime daug gražesnį žodį „ratelis“, tai geriau savo vartoti, negu be reikalo laužyti liežuvį. Dabar ypač žiemą nereikia praleisi dovanai tokių ilgų vakarų, o susirinkus vienoj pirkioj pasiskaityti laikraščius, ar kokių įdomių knygučių. Vienam skaitant kiti gali klausyti.

A. Disnaitis.

Ratnyčia, Gardino ap.

Dar 1924 metais įsteigta šalia lietuviškos ir lenkiška mokykla, kurion leidžia savo vaikus kai kurie išvirtėliai. Bet vaikai nesupranta lenkų kalbos ir nieko neišmoksta. Jau kelinti metai sėdi tuose pačiuose skyriuose ir kartoja: nieko nesuprasdami.

Jaunimo čia taip pat daug, tik kad jis dar nesusipratęs. Laikraščių ir knygų vertės nesupranta ir neskaito. Visam miestely pareina tik vienas egzempliorius „Vilniaus Rytojaus“.

Bet užtat „arielkos“ gėrimu ratnyčėnai pralenkia visus kitus sodžius. Kartais ir nevalge būna, bet arielkos išgeria, O išgėrę susimuša ir ne vieną į kapus nuvaro. Šiemet per Kalėdas vienas Jaskonių kaimo ūkininkas gerai išgėręs su ratnyčėnais eidamas namo įkrito upėn ir prigėrė. Tai matot, iš ko pas mus skurdas ir nelaimės. O tai panaikinti gali tik apsišvietimas. Tad nors tu, brangus jaunime, neapsileisk ir neik senu keliu, pamilk knygas ir laikraščius

Jaunutis.

Užušilė, Daugeliškio val.

Čia naujai įsikūrė Švvento Kazimiero Draugija, kurion dedasi narių vis daugiau ir daugiau, išskyrus kai kuriuos nesusipratėlius, kurie stengiasi tą dorą Užušilės jaunimo darbą sutrukdyti ir jį sugriauti. Nors Šv. Kazimiero Dr. vos dar įsikūrė, tačiau nesenai buvo suruošta vakarėlis, kurio programoje buvo: vaidinimas „Susiprato“ Daugaičio, deklamacijos, monologo iš „Jaun. Dr.“ ir kitokių įvairenybių atlikta. Dieve, padėk jiems šviestis! Kad kokiam laikui praslinkus nebūtų nei vieno, kurie duoda monopoliams uždirbti.

Viltis.

Nagėnai, Rimšės vals.

Mūsų sodžiaus susipratę gyventojai kurį laiką buvo apylinkės sodžiams pavyzdys. Prieš porą metų įsikūręs Šv. Kazimiero Draugijos skyrius gana pasekmingai veikė, bet pernai pavasarį pradėjus vesti vieškelių iš Rimšės į Vydžius, pas mus privažiavo visokių svetimtaučių darbininkų. kurie meilindamiesi prie lietuvaičių, pradėjo tvirkinti jaunimą. Ir dabar dažnai atsitinka visokių skandalingų scenų. Nejaugi mūsų jaunimas nemoka apginti gero savo vardo.

Ten buvęs.

Sėniškis, Kaltinėnų vals.

Nedidelis tai sodžius, kuriame yra 6 ūkininkai, visi lietuviai, gyvena pusiturinčiai. Jaunimo yra nekažin kiek, bet susipratęs. Skaito laikraščius, kaip jauni taip ir suaugę. Pareina 3 egz. „Vilniaus Ryt.“ 1 egz. „Jaunimo Draugo“ Antras girtinas dalykas, tai merginos su lietuviškomis dainelėmis kurios kiekvieną sekmadienį skamba. Ir dažnai ateina vaikinų iš kitų artimų sodžių, gražiai pasilinksmina. Nebuvo tokio atsitikimo kad Sėniškio sodžiuje kas susimuštų.

Ciriliukas.

Kiškiai, Linkmenų val.

Mūsų sodžius nedidelis. Jau prieš karą išsiskirstėme viensėdžiais. Žmonės laikraščius skaito beveik visi ir turi Švenčionių „Ryto“ mokyklą, įsisteigusią jau senesniais laikais. Antrą Kalėdų dieną pas mus buvo surengta čionykščios mokytojos M. eglutė. Žmonės tokios pramogos matyt laukė, nes jau nuo pusdienio pradėjo rinktis į mokyklos butą, Eglutė buvo papuošta gan gražiai. Vaikučiai, kurių šion mokyklon prisirenka apie 50, buvo papuošti gražiomis, iš popieriaus padarytomis kepuraitėmis. Dar geresnio darė įspūdžio, kai buvo uždegta daugybė žvakučių, o vaikučiai gražiai papuošti nusitvėrę už rankelių linksmai dainuodami pradėjo eiti įvairių darželių.

Atėjo eilė vyresnių — jaunimo, kurio. apart mokytojos užprašytų svečių (valdiškųjų mokytojų, ir visiems žinomo Sw.) buvo iš apylinkės susirinkusio gana daug. „Armoškai“ užgriežus suktinį jaunimas dešimtimis pasileido į sukurį. Visi šoko, tik kalbamieji svečiaisuktinio nešoko (matyt nemokėjo!)

Žinąs.

Trumpos žinios.

— Pietų Amerikoje, Čili respublikoje, pradėjo veikti Calbuko ugniakalnis. Daug žmonių sužeista, nemaža namų sunaikinta. Yra ir užmuštų.

— Berlyne policija susekė ir sulikvidavo vagių Sąjungą, kuri vadinosi „Visuomet ištikimas“. Tos sąjungos nariai ištikimai vieni kitus gelbėdavo; jie vaikščiojo apsirėdę labai gražiais rūbais.

— Pereitais metais Latvija išvežė parduoti 13 milijonų kilogramų sviesto apie 10 milijonų dolerių vertės.

— Berlyne serga gripu vienas milijonas žmonių.

— Turkijos prezidentas sumanė išleisti įsakymą švęsti sekmadienį vietoj penktadienio. Muzulmonai visur švenčia penktadienį.

— Visur šiuo laiku buvo dideli šalčiai. Nju-Jorke del šalčių keli žmonės mirė.

— Garsus mūsų dainininkas Kipras Petrauskas 12 ir 13 sausio viešėjo Rygoje. Greitu laiku jis žada išvažiuoti į Europą ilgesniam laikui.

— Sausio 11 d. Rygoje įvyko bedarbių demonstracija. Joje dalyvavo apie 8000 bedarbių. Kai Latvijos ministeris pirmininkas pažymėjo, kad demonstrantų vadais yra seimo atstovai, darbininkai pradėjo grūmoti jam kumščiais. Buvo pašaukta policija.

— Nauja Pietų Slavijos vyriausybė mėgina susitaikinti su Italija, Vengrija ir kitomis valstybėmis. Naujos valdžios ministeris pirmininkas yra pareiškęs, kad diktatūra truks trumpai.

— Amerikos senatorius Borah, žinomas bolševikų simpatikas; buvo kaltinamas už slaptus susinešimus su Meksikos vyriausybe. Ir prieš tai jam buvo prikišami slapti santykiai su Rusija. Borah išteisintas, nes dokumentai, kuriais rėmėsi kaltintojai, pasirodė esą suklastoti.

— Keli Amerikos senatoriai pareiškė Huveriui reikalavimą pašalinti finansų ministerį Meloną.

— Prancūzų ministeris pirmininkas pareiškė, kad jis ir nemano pasitraukti iš vietos, bet ir toliau tęs savo griežtą politiką.

— Vokiečių parlamento pirmininkas Lobė sugrįžo iš kelionės. Jis aplankė Kauną, Rygą ir Taliną. Visur laikė paskaitas ir įrodinėjo Pabaltės valstybių susiartinimo reikalingumą,

— Vokietijoje bedarbių skaičius padidėjo 400.000. Dabar bedarbių skaičius ten siekia 1.700.000 žmonių.

— Mandžiūrijoje neramu. Čangsolino sūnus Čangsolianas pagrobė karo medžiagos sandėlį. Jis liepė nužudyti tuos, kas priešinasi Mandžiūrijos prisijungimui prie Kinijos.

— Iš Afganistano gauta žinių, kad karalius Amanula yra išleidęs manifestą, kuriuo atsižada įvesti savo krašte atmainas. Reiškia ten viskas liks po senovei. Karalius nusileido sukilėliams.

— Dabar tikrai liko ištirta, kad Amerikos atradėjas Kolumbas pirmučiausia buvo palaidotas Sirijoje (Ispanija); tik paskui, giminėms pareikalavus, jojo kūnas buvo nugabentas į San-Domingo.

— Amerikos ir Anglijos pienininkai rengiasi įkurti sindikatą. Tuo labai susirūpino Vakarų Europos pienininkai. Jie mėgina atkalbėti anglus nesidėti prie amerikiečių.

— Sovietų Rusijos laikraščiai Lenkijos atsakymą į Litvinovo notą vadina išsisukaliojimu.

— Sovietų Rusijoje jau kai kuriose darbo šakose įvedamas 7 val. dienos darbas.

— Amerika į reparacijų komisiją paskyrė delegatais Jungą ir Morganą.

— Ispanijos diktatorius įvedė smarkias bausmes autobusų šoferiams už pėsčių sužalojimą. Pav., jei sužalotasis mirtų, tai autobuso šoferis sodinamas 10 metų kalėjimam. Dabar Ispanijoje šoferiai labai atsargūs ir pėstieji sveiki.

— Anglijos karaliaus Jurgio V sveikata gerėja; už tat jojo žmona pradeda sergalioti.

— Prancūzijos parlamentan įneštas sumanymas pripažinti 400.000 prancūzų mirusiais; šie žmonės Didžiojo karo metu žuvo nežinia kur ir kuomet. Stai kiek „nežinomų kareivių“ vienoje tik Prancūzijoje.

— Afganistane vidaus naminis karas baigiasi. Karalius Amanula sutikęs atšaukti beveik visas savo iš Europos atvežtas reformas. Tik nesutikęs skirtis su savo žmona.

— Afganistano karalius Amanula išsižadėjo sosto ir išlėkė aeroplanu iš sostinės

— Amerikos atstovai į karo atlyginimų žinovų komisiją gavę instrukcijas, kurios esančios labai artimos į prezidento Kulidžio pareikštą laikraščiuose nuomonę: kad Vokietijai reikia nustatyti mokesčių kiekis ir kad vokiečiai galėtų kasmet mokėti apie du ir pusę miliardo markių. Be to Amerika esanti tos nuomonės, kad jeigu vokiečiai mokės atlyginimus, tai kitos valstybės privalo Amerikai mokėti savo skolas.

— **Amerikos senatas Kelogo paktą ratifikavo (patvirtino).**

Įvairenybės.

Šalčiausias miestas pasaulyje.

Keleiviai aiškina, kad patys didieji šalčiai siaučia Verchojanko mieste Sibire. Čia šaltis sausio mėnesį siekia iki 53⁰, yra gi buvę ir net iki -67⁰; o šilčiausiu laiku liepos mėnesį šilimos esą + 13⁰.

Tikybinis uolumas be gerų darbų yra apmiręs.

Hessijos kunigaikštis Jurgis 2 nuo 19 m. amžiaus perskaitęs 28 kartus Šv. Raštą įvairiose kalbose, vienok tas jam netrukdė išleisti daugybę mirties bausmės nusprendimų. Benediktas gi Kapovas perskaitęs Šv. Raštą net 53 kartus.

Nepriklausomoj Lietuvoj.

Latvijos ordenai Lietuvos šauliams.

Šio mėn. 10 dieną Latvijos pasiuntinybės rūmuose Kaune įvyko iškilmingas Latvijos ordenų įteikimas Lietuvos šaulių vadams. Įteikta ordenai buvusiam šaulių pirmininkui gen. T. Daukantui, dabartiniam pirmininkui Vl. Putvinskiui, majorui Kalmantauskui ir kitiems. Iškilmėse dalyvavo Lietuvos generalio štabo viršininkas pulk. Plechavičius iš Latvijos pusės naujai paskirtas jos atstovas. min. Leipinš.

Susirgo vidaus reikalų ministeris.

Spaudos pranešimu, šiomis dienomis susirgęs Lietuvos Vidaus Reikalų ministeris pulk Musteikis. Gydytojai jam uždraudę išeiti iš namų, vienok liga nepavojinga.

Lietuvos laivynas.

Laikraščiai praneša, kad Lietuvos vyriausybė nupirkusi Vokietijoj du didelius laivus. Vienas laivas turįs 1293 tonus, kitas 804. Laivai pavadinti „Klaipėda“ ir „Palanga“.

Kauno komendatūros sukaktuvės.

Šio mėn. 5 dieną Kauno komendatūra minėjo savo 10 metų gyvavimo sukaktuves. Ši įstaiga pradėjusi veikti 1919 m. sausio m. 5 dieną daug kuo prisidėjo tuomet prie Lietuvos vyriausybės prestižo palaikymo smarkiai kovodama su priešvalstybiniais gaivalais, kurių tuomet pilna buvo Lietuvoje. Ypač smarkiai veikė komendatūra išgriaudama iš pamatų Lietuvos priešų vidaus sąmokslininkus 1919—21 metais, kurie savo nešvaria ranka rengė sukilimą ir jau buvo bepradedą darbą. Pirmuoju Kauno miesto komendantu buvo kap. Mikuckis. Dabartinis komendantas yra pulk. Saladžius.

Lietuvos Raudonasis Kryžius.

Sausio 12 d. sukako 10 metų, kai įsikūrė N. Lietuvos Raudonasis Kryžius. Nuo pat įsikūrimo ligi šių dienų jojo pirmininku yra d-ras Rokas Šliūpas.

Naujas bankas Lietuvos ūkininkams.

N. Lietuvoje svarstomi ipotekos ir kredito banko įstatai. Šis bankas teiks paskolas ūkininkams ilgesniam laikui. N. Lietuvos valdžia, kaip matome, labai rūpinasi ūkininkų gerove.

Lietuvos miestai auga.

Spaudos pranešimu Marijampolės miestas (Suvalkijoje) jau tiek išaugo ir jojo gyventojai prasigyveno, kad galima pagalvoti apie kultūrinių miestų patogumų įtaisymą. Pirmon galvon bus įvesta kanalizacija, vėliau kiek — vandentiekis. Marijanpolė prieš karą buvo nedidelis apskrities miestelis.

Lietuvos konsulas Nju Jorke praneša, kad Wilmington mieste mirė Pranas Rupepavičius, Amerikoje vadinamas Franko Lukas. Velionis paliko našlę Marę Rupepavičienę, kuri kaip spėjama gyvenusi Šiaulių apskr., bet paaiškėjo, kad jos ten nesurasta. Marė Rupepavičienė prašoma kreiptis į N. Lietuvos užsienių ministeriją palikimo išgavimo reikalu.

Komunistų partijos nariai nuteisti.

Pereitą savaitę pasibaigė Panevėžio karo apygardos teisme komunistų byla, kurioje buvo kaltinami 36 komunistai. Visi nuteisti uuo 4 metų sunkiųjų darbų kalėjimo iki 6 metų. Prie tos progos lenkų spauda plačiai išreklamavo šią bylą, kaipo socijalistų bylą. Tuo tarpu tikrumoje buvo teisiami ne socijalistai, bet komunistai.

VIETOS KRONIKA.

D-ro Jono Basanavičiaus paminklas.

Teko patirti iš tikrų šaltinių, kad D-ro Jono Basanavičiaus paminklas skubiai dirbamas ir vasario mėn. pirmomis dienomis bus užbaigtas. Dvejų metų mirties sukaktuvėse, t. yra vasario 16 dieną paminklas bus pašventintas.

Vagių visur pilna.

Šiomis dienomis Maišogalos valsčiuje susekta vagysčių. Padarius reviziją rasta, kad valsčiaus valdininkas Świetlikowski's tam tikrais būdais yra prisisavinęs 848 auksinus valsčiaus pinigų. Prasikaltėlis suimtas ir padėtas kalėjiman.

„Viniaus Rytojaus“ konfiskavimą teismas užtvirtino.

Vilniaus Apygardos Teismas savo ūkio posėdyje šio mėn. 4 d. svarstė prokuroro pasiūlymą užtvirtinti „Vilniaus Rytojaus“ 6 Nr. konfiskavimą ir nutarė minėto numerio konfiskavimą už straipsnį „Mūsų pradžios mokyklų klausimu“ — užtvirtinti. Redakcija apie tai gavo iš teismo pranešimą šio mėn. 12 d.

Dideli vilkų užpuolimai.

Nesenai netoli Kolosovo užpuolė lenkų kareivių sargybą apie 40 vilkų ruja. Pradėjus kareiviams šaudyti, du vilkai buvo užmušti, kiti atsitraukė. Apskritai paskutiniu metu, prasidėjus giliai žiemai, vilkų užpuolimai darosi kas kartas dažnesni.

Nuteisė kalvinų kunigą Jastrzębskį.

Šio mėn. 7 d. pasibaigė Vilniaus Apygardos Teisme Vilniaus kalvinų kunigo superintendento Jastrzębskio byla, kurioje jis buvo kaltinamas už šliūbų davinėjimą katalikams. Teismas kun. Jastrzębskį rado kaltu ir nuteisė 6 mėnesiams kalėjimo. Pusę bausmės dovanojo pasiremiant amnestija, o likusi bausmė atidėta 5 metams.

Gudų „Hromados“ byla apeliacijos teisme.

Spaudoj pasirodė žinių, kad žinomos gudų „Hramados“ byla bus nagrinėjama apeliacijos teisme vasario mėn. 28 d.

Gyventojų surašymas?

Viename Vilniaus lenkų laikraštyje pasirodė žinių, kad vasario mėn. pirmomis dienomis būsiąs padarytas bendras gyventojų sąrašas. Sulig tos žinios betgi neaišku, ar tasai pranašaujamas surašymas būsiąs padarytas tik Vilniaus mieste, ar ir provincijoj.

Vilnius amerikonėja.

Statistikos žiniomis pereitais metais Vilniuje automobiliai ir autobusai suvažinėjo 129 asmenis, kurių 7 pasimirė. Tuo būdu, kaip matome, ir Vilnius pradeda amerikonėti ir kas kartas dažniau atsitinka nelaimių. Tik čia kaltas ne automobilių daugumas, o dažniausia šoferų pasigėrimas.

Brangymetis kaip ant mielių auga.

Palyginus su pereitu mėnesiu Vilniuje pragyvenimas žymiai pabrango, net 1,4%.

Iš ministerijos į banko vedėjus.

„Dz. Wil.“ praneša, kad buvęs Lenkijos teisingumo ministeris A. Meysztowicz'ius vėl grįžtąs į Žemės Banką Vilniuje, kur būsiąs paskirtas jo vedėju.

Risiaus ir jo sėbrų byla.

Sausio mėn. 2 d. Vilniaus apskrities teismas pradėjo nagrinėti Risiaus, Šalkausko, Jermolajevo ir kitų byla. Jie kaltinami visoj eilėj žmogžudysčių, vagysčių. Kaltinamasis aktas prie jų „darbų“ priskaito Jurgio ir Justinos Martinkėnų iš Kreicerišķių ir Kemališkių klebono kun. Banevičiaus užmušimus, Lingmenų žydelio Dagino krautuvės apiplėšimą ir daug daug kitų šiurpulingų darbelių. Šie banditai savo aukas baisiausiai kankindavo ir iš jų išgavus reikalingus nurodymus nudėdavo. Jie ilgą laiką policijos buvo gaudomi, kelis kartus patekdavo ir į jos rankas ir vėl paspruk davo. Teismo nutarimu priteista Risius ir Šalkauskas pakarti, kiti nuo 15 metų ligi 1 m. 4 mėn. kalėti, 12 išteisinta. Nutarimas paskelbtas sausio 14 d.

Padėka.

Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos vardu dėkoju pp.: inž. J. Vengriui, J. V. ir M. K. už aukas Sąjungos knygynui.

K. Blažys
Viln. Liet. Stud. Sąjun. pirmininkas.

Vilniuje, 1929-I-9.

Redakcijos atsakymai.

Garbučiui. Korespondencija iš Randamonių nesenai tilpo mūsų laikraštyje, todel antrą kartą nedėsime, kitą korespondenciją sutrumpinę dedame.

Jaunam Zuikeliui. Iš Tamstos korespondencijos neaišku, nuo kada pradėta toje mokykloje mažinti lietuvių kalba ir ar daug dar dabar jos tenai palikta, bet korespondenciją dedame.

Peršiekščiui. Tamstos tiesa. Aukotojų sąrašas buvo tilpęs „Vilniaus Rytojaus“ Nr. 2, bet jį sukonfiskavus, sodžiuje jo negavo, todel kitame numeryje jas pakartosime. Kas del korespondencijos, tai jei tiks, mielu noru prie progos ją sunaudosime.

Orkiui Kastilopui. Tamstos korespondencijos dar nespėjome perskaityti. Jei jinai tiks, pasistengsime sunaudoti.

Kliuščioniškiui. Ačiū, vėliau sunaudosime.

Ten buvusiam. Korespondenciją iš Nagėnų dedame, kita netilps.

Šeimininkei. Tamstos korespondencijos nesupratome, todel jos nededame. Gal Tamsta kitą kartą parašytum aiškiau.

Gėlei. Ačiū. Sunaudosime, Gerai rašot, pasistenkite pramokti gramatikos.

A. P. Iš svetimų autorių dainų nusirašinėt negalima.

Lazdinių ir Reškutėnų šv. Kaz. Dr-jos skyrių valdyboms — skelbimus gavome per vėlai, todel neįdėjome.

Kikučiui. Kas del pirmo Tamstos pageidavimo, tai turime pasakyti tiek, kad dažnai ilgą laiką ir pati redakcija nežino už ką laikraštis konfiskuotas, todel negali laikyti visos medžiagos iki kito numerio. O del antro, tai mums rodos, kad ir dabartinis formatas gali būti dedamas, kaip ir „Kelias“. Korespondenciją pasistenksime sunaudoti.

Tyuneliui. Ačiū, bet korespondencijos sunaudoti negalime, nesjoje nieko nauja nėra.

Seneliui. Ačiū, bet sunaudoti negalime.

Reškutėnų Dėdei. Tamstos korespondenciją sunaudosime vėliau.

Aukos.

D ro Basanavičiaus paminklui.

Šv. Kazimiero Kiškių sodž. skyr.—5 auks.
St. Pševlockis . . . . . auks.

Spaud. Pal.

P. Karosas. 12.50

Labdarybės Draugijos

Vlad. Paveckis . . . . . 5 auks.

Bibliografija.

Lietuvių Tauta. Lietuvių Mokslo Draugijos raštai. Knyga IV. Sąsiuvinis 2. Vilniuje. „Ruch'o“ spaustuvė, Totorių g. 6. 1928 m. Kaina 1 J. Š. A. V. doleris.

Lietuvių Mokslo Draugijos metinį žurnalą „Lietuvių Tautą“ nuo pat Draugijos įsikūrimo ligi savo mirties redagavo jos nuolatinis pirmininkas a. a. Dr. Jonas Basanavičius. Jam pasimirus, per ištisus metus neturėjome to žurnalo, bet šiemet jo susilaukėme. Šis sąsiuvinis išėjo pavestas a. a. D-ro Jono Basanavičiaus atminčiai pagerbti. Neskaitant A. Bielinio surinktų 145 Latakiškių lietuvių liaudies dainų su paties J. Basanavičiaus paaiškinimais, visą kitą sąsiuvinio turinį sudaro straipsniai ir kitoki dalykai apie D-rą J. Basanavičių. Čion įeina gana platūs straipsniai D. Alseikos, R. Mackevičiaus ir B. Untulio apie Basanavičių, Liet. Mok. Draugijos įkūrėją, mokslininką ir apie jo gyvenimą bei asmenį. Be to dar trumpai aprašytos J. Basanavičiaus laidotuvės Vilniuje, paduota eilės prie tos progos pasakytos ir įvairios prakalbos. Paskui eina užuojautos raštai ir telegramos, atsiųstos del d-ro Basanavičiaus mirties. Suminėta, kokie ir kieno vainikai buvo uždėti ant d-ro Basanavičiaus kapo per laidotuves. Po vainikų katalogo padėta Galkausko kantata „Basanavičiaus atminčiai“. Sąsiuvinio gale paduota įvairios J. Basanavičiaus gyvo ir mirusio fotografijos ir kitokie atvaizdai, turintieji sąryšio su jo gyvenimu ir mirtimi. Po to eina keletas J. Basanavičiaus autografų. Sąsiuvinis baigiasi aukų lapu, būtent, kas ir kiek sudėjo aukų D-ro J. Basanavičiaus paminklui.

Kaip matome, „Lietuvių Tautos“ paskutinio sąsiuvinio turinys atrodo įvairus ir įdomus. Ar jis iš tikrųjų tokis yra? Bendrai tenka pasakyti, kad taip. Alseikos, Mackevičiaus ir Untulio straipsniai apie Basanavičių bus savo rūšimi bene geriausi ir plačiausi tarp visų kitų straipsnių, ligi šiol pasirodžiusių lietuvių laikraščiuose ir kitokiuose spausdiniuose. Mat, tie autoriai naudojosi paties Basanavičiaus užrašais, kas kitiems autoriams nebuvo prieinama. Tik gaila, kad per maža davė ištraukų iš tų užrašų. Vertas didelio pagyrimo A. Bielinis, surinkęs 145 įdomių Latakiškių lietuvių liaudies dainų, o lietuvių kalbos mylėtojai jaučiasi labai dėkingi.

Lietuvių Mokslo Draugijai, kad ji tas dainas pagarsino spaudoje. Prie tos progos lietuvių kalbos mylėtojai labai ir labai prašo Mokslo Draugiją, kad ji ir kituose „Lietuvių Tautos“ sąsiuviniuose nepagailėtų vietos Vilniaus lietuvių krašto folklorui. Tik kitą kartą Liet. Mok. Draugija, spausdindama liaudies pasakas, dainas ir kitokius dalykėlius, turėtų duoti paaiškinimų kai kurių ne visiems lietuviams suprantamų žodžių ir išsireiškimų. Folkloro rinkėjams tų žodžių reikšmė, be abejo, yra žinoma, todėl jie ir galėtų tokių paaiškinimų duoti. Be to dar galima būtų Liet. Mok. Draugijos dėmesys atkreipti, kad ir į tokį dalyką, kad ji savo rimtose publikacijose, kokia yra „Lietuvių Tauta“ vengtų kai kurių nerimtų ir negeistinų posakių, kaip pav. paskutinio „Liet. Taut.“ sąsiuvinio 195- me puslapyje: „jam (suprask: Basanavičiui) siūlė tėvai keturių sienų seminarijos celę, kur jisai tikrai būtų užtroškęs, ir Lietuva būtų neturėjusi savo dvasios vadovo savo pranašo“.

Kitas dalykas, kuris galima būtų prikišti „Liet. Tautos“ leidėjams, kad jie padėjo per didelę paskutiniam žurnalo sąsiuviniui kainą ir dar ją neaiškiai pažymėjo „1 JŠAV doleris“. Ar nesuprantamiau būtų buvę pasakyta „1 Amerikos doleris“. Bet tokia kaina yra per didelė. Suprantame, kad Liet. Mok. Draugija daug turėjo lėšų pakloti, išleisdama tokią brangią publikaciją. Bet čia galima buvo surasti vidurio kelias. Būtent, galima buvo išleisti viena knyga tokia, kokia ji dabar išėjo, o kita, tik a. a. D rui Jonui Basanavičiui pagerbti, be Latakiškių dainų ir padedant žemesnę kainą. Be to dar Latakiškių dainos galėjo būti išleistos irgi skyriu, kaip tai darydavo velionis Basanavičius su daugybe publikacijų, kurios susyk išeidavo ir „Lietuvių Tautoje“ ir skyrium.

V. Z.

Leidėjas ir Atsak. Redaktorius Julius Navikas.

„RUCH“ Spaustuvė, Totorių g. 6.